

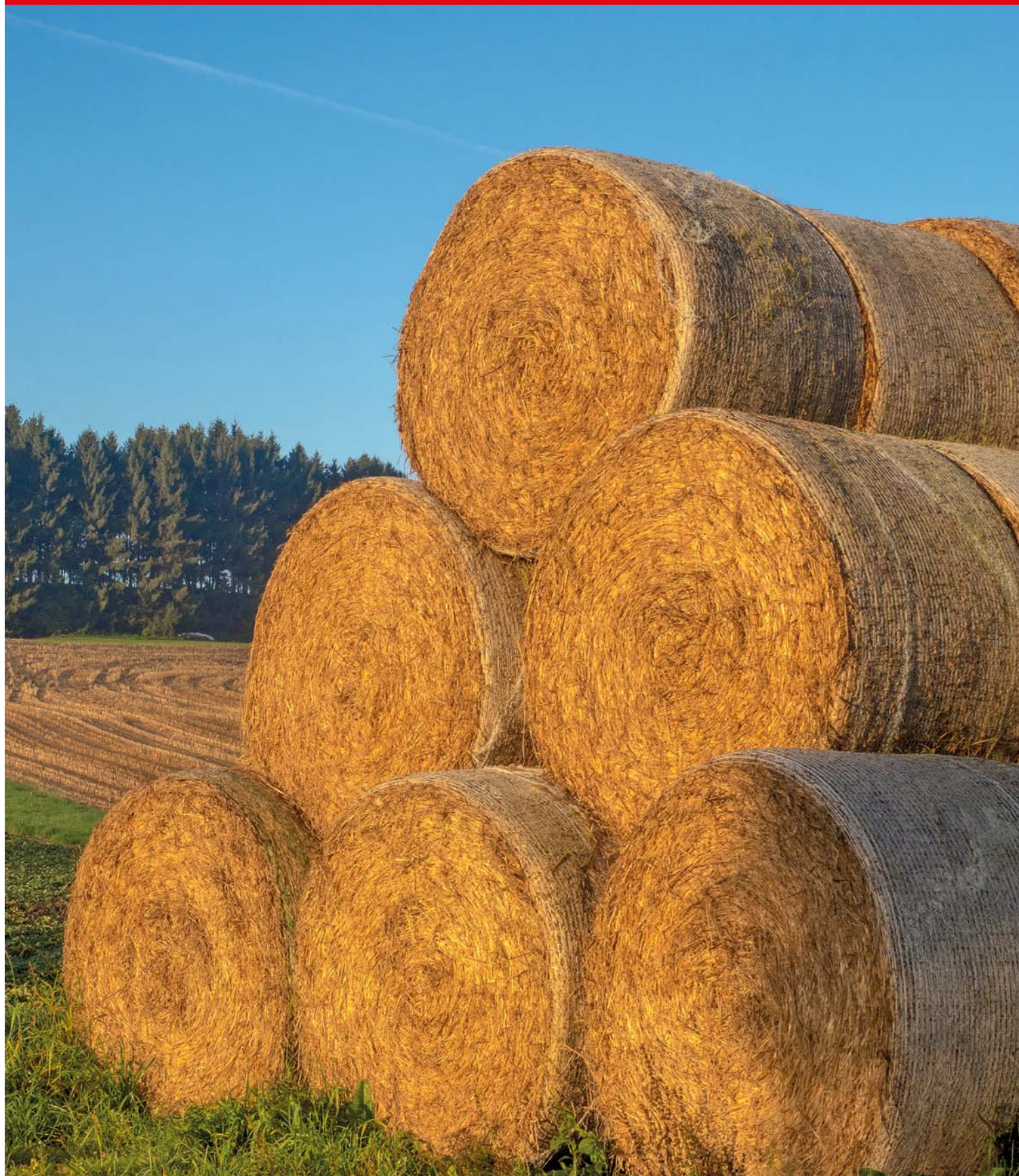

Agroizba

ISSN 1505-4551

Egzemplarz bezpłatny Nr 4 (68) lipiec-sierpień 2016

PODLASKA IZBA ROLNICZA

COMPLEXOR

prawdziwe wapno nawozowe

90% CaCO₃ z magnezem

60% CaCO₃ i 30% MgCO₃

Mikroelementy:

miedź, bor, cynk, mangan, molibden, żelazo

Nawozy wapniowe COMPLEXOR i COMPLEXOR Turbo :

- podnoszą pH gleby
- zwiększają wykorzystanie nawozów mineralnych
- poprawiają warunki wodno-powietrzne gleby
- działają anty chwastowo i przeciwczybniczo

www.complexor-agro.pl

www.wapno-nawozowe.eu

18-520 Stawiski ul. Wiejska 25 tel. 694-100-572, 784-54-33-54

**TERAZ
W WERSJI
SEKSOWANEJ**

JACTIVE PF 158

SHOTGLASS X DT BENITO X MAN O-MAN

« **NOWA REPREZENTACJA FRANCJI** »

- #3 w rankingu TOP 100 PF (2016/1)
- długowieczne i płodne krowy
- wysoka produkcja mleka
- łatwe wycielenia
- obniża zawartość komórek somatycznych w mleku

TOP GEN Sp. z o.o. - Ul. B. Chrobrego 23, 48 - 100 Głubczyce
Tel. +48 77 485-30-56 w. 138 - Kom. 668-102-571 - Fax +48 77 485-29-21

Email: biuro@topgen.pl
www.topgen.pl

Spis treści

Informacje

Zmiany w prawie łowieckim	4
Kolejne przypadki ASF na Podlasiu	5
Harmonogram naboru wniosków	6
ARR dla pszczelarzy	7
Higiena w budynkach inwentarskich	7
Okresowa emerytura rolnicza	8
Kiedy trzeba wystąpić o zezwolenie na wycinkę drzew	8
Zmiany w płatnościach bezpośrednich	8
Sposób na ściernisko	9

Prawo

Pomoc dla rolników w przypadku wystąpienia szkód spowodowanych niekorzystnymi zjawiskami atmosferycznymi.	10
---	----

Więści z Izby

Konferencja ds. kobiet...	11
Walne zgromadzenie	12
Związek wzajemności członkowskiej	13
Zajęcie targowiska	14
Podlaska AgroLiga	14
Leńkowscy	16
Dziekońscy	16
Upalnie, ale jak zwykle smacznie...	17

Delegaci

Krzysztof Szaciło.	19
Zbigniew Dembowski	19

Kącik kulinarny

Sierpniowe przetwory.	19
-------------------------------	----

Artykuł sponsorowany

Niedoceniana siarka	20
Team-Rol	21
Top Gen.	22

Drodzy Rolnicy

W sierpniu, jak zawsze mamy żniwa w pełni. Plony zbóż są niższe od ubiegłorocznych, za to kukurydza wygląda ładnie i dodaje otuchy hodowcom krów mlecznych. Wszak w tej produkcji pasza objętościowa to podstawa. Letnie miesiące to także czas planowania nowych zasiewów, a z tym jest już dużo trudniej, bo sytuacja na rynkach rolnych jest bardzo skomplikowana i w dużej mierze jest niezależna od nas rolników.

Widmo dużej podaży zbóż ze wschodu, gdzie plony podobno w tym roku są rekordowe, może zachwiać cenami naszych płodów rolnych. I tutaj ogromna rola rządu. Zwróciliśmy się jako Krajowa Izba Rolnicza do Ministra Rolnictwa, by w sposób szczególny był monitorowany import zbóż z Ukrainy.

Kolejny przypadek ASF w naszym województwie u świń wymusza podjęcie działań wielokierunkowych. Przykładem takiego działania jest decyzja Pana Ministra Jurgieła o alternatywie dla hodowców trzody, którzy zaniechają produkcji świń i będą mogli zająć się np. hodowlą owiec. Właśnie nam rolnikom potrzebne są rozwiązania alternatywne: może hodowla owiec lub bydła mięsnego albo gęsi, może jeszcze inne kierunki. Na pewno będzie też potrzebna pomoc dla tych, hodowców świń, którzy zechcą powrócić do swojej produkcji, wszak jesteśmy importerami wieprzowiny.

W Izbie Rolniczej nie mamy wakacji. Opiniujemy szereg nowych rozporządzeń i ustaw, dlatego ponawiam prośbę o uwagi od Was rolników, członków Podlaskiej Izby Rolniczej, bo tylko nasz wspólny wysiłek i rządu pozwoli tworzyć lepszą przyszłość.

Z POWAŻANIEM
Grzegorz Leszczyński
PREZES PODLASKIEJ
IZBY ROLNICZEJ

Zespół redakcyjny

- AGNIESZKA ARTEMIUK
- JUSTYNA BOGDAN
- IRENA IWANOWSKA
- JUSTYNA IWANIUK
- JOLANTA KLUCZNIK
- ANNA KOBUS
- MONIKA SZLESZYŃSKA
- BARBARA LASKOWSKA
- ELŻBIETA MAKOWSKA
- KRZYSZTOF MALCZYK
- ANNA OBERMILER
- IRENEUSZ OLSZEWSKI
- ELŻBIETA ORŁOWSKA
- ANNA PIETRASZEWICZ
- ARKADIUSZ PUCHACZ
- SYLWIA TRUCHEL

Wydawca: Podlaska Izba Rolnicza, Porosły, ul. Wierzbowa 57, 16-070 Choroszcz, tel./fax: 85 676 08 62, e-mail: bialystok@pirol.pl, www.pirol.pl

Redaktor naczelny – Agnieszka Artemiuk.

Zespół redakcyjny – pracownicy Podlaskiej Izby Rolniczej.

Biuro reklamy – Joanna Raś 665 094 592

Korekta – Elżbieta Orłowska, Anna Pietraszewicz.

Nakład: 4000 egz. Redakcja nie odpowiada za treść ogłoszeń i reklamy oraz zastrzega sobie prawo do dokonywania przeróbek i skrótów w tekstach. Materiałów nie zamówionych redakcja nie zwraca.

Przygotowanie i druk: Drukarnia Biały Kruk Milewscy sp.j., Sobolewo, ul. Tygrysia 50, 15-509 Białystok, tel. 85 868 40 60, e-mail: druk@bialykruk.com

Zmiany w prawie łowieckim

22 lipca 2016 r. w Dzienniku Ustaw (poz. 1082) opublikowano podpisaną przez prezydenta RP Andrzeja Dudę 11 lipca br. Ustawę z dnia 22 czerwca 2016 r. o zmianie ustawy – Prawo łowieckie, która wprowadza zmiany w zakresie odpowiedzialności za szkody spowodowane przez zwierzęta łowne w uprawach i płodach rolnych. Nowy system szacowania i rekompensowania tych strat wejdzie w życie 1 stycznia 2017 r. Wyjątkiem są regulacje dotyczące wpisu rzeczoznawców na listy prowadzone przez izby rolnicze, które zaczną obowiązywać 14 dni od ogłoszenia dokumentu.

Poniżej przedstawiamy niektóre zmiany wprowadzone w ustawie z dnia 13 października 1995 r. – Prawo łowieckie (Dz. U. z 2015 r. poz. 2168):

- Skarb Państwa odpowiada za szkody wyrządzone w uprawach i płodach rolnych przez dziki, łosie, jelenie, danielę i sarny, w tym przez te zwierzęta w przypadku objęcia ich całoroczną ochroną.
- Wniosek o dokonanie oględzin i oszacowanie szkód, a także ustalenie wysokości odszkodowania, właściciel albo posiadacz gruntów rolnych składa do właściwego ze względu na miejsce wystąpienia tych szkód wojewody. Wniosek może być również złożony do właściwego ze względu na miejsce wystąpienia szkód wójta, burmistrza albo prezydenta miasta.
- Na żądanie strony w oględzinach i szacowaniu szkód oraz w ustalaniu wysokości odszkodowania za te szkody uczestniczy przedstawiciel właściwej terytorialnie izby rolniczej.
- Oględzin i szacowania szkód dokonuje przedstawiciel wojewody właściwego ze względu na miejsce wystąpienia tych szkód, przy czym oględzin dokonuje się niezwłocznie, nie później niż w terminie 7 dni od dnia otrzymania wniosku.
- W oględzinach i szacowaniu szkód, mają prawo brać udział, jako strony postępowania, właściciel lub posiadacz gruntów rolnych oraz dzierżawca lub zarządca obwodu łowieckiego.
- O terminie dokonania oględzin i szacowania szkód, wojewoda zawiadamia właściciela albo posiadacza gruntów rolnych oraz dzierżawcę albo zarządcę obwodu łowieckiego, a w razie potrzeby również przedstawiciela właściwej ze względu na miejsce wystąpienia szkód izby rolniczej, nie później jednak niż przed upływem 5 dni od dnia otrzymania wniosku.
- Po zakończeniu oględzin i oszacowaniu szkód, sporządza się protokół, który zawiera dane i informacje niezbędne do ustalenia wielkości szkody i wysokości odszkodowania.
- Właściciel lub posiadacz gruntów rolnych, dzierżawca lub zarządca obwodu łowieckiego mają prawo wnieść zastrzeżenia do treści protokołu w terminie 7 dni od dnia przedłożenia protokołu do podpisu.
- W protokole umieszcza się informację o braku zastrzeżeń albo o wniesionych zastrzeżeniach lub o odmowie podpisania protokołu. Protokół sporządza się w trzech jednobrzmiących egzemplarzach, z których po jednym doręcza się właścicielowi lub posiadaczowi gruntów rolnych oraz dzierżawcy lub zarządcy obwodu łowieckiego.
- W przypadku wniesienia zastrzeżeń do protokołu przez właściciela albo posiadacza gruntów rolnych lub dzierżawcę albo zarządcę obwodu łowieckiego w zakresie wielkości szkody, odpowiednio właściciel albo posiadacz gruntów rolnych lub dzierżawca albo zarządca obwodu łowieckiego może, w terminie 7 dni od dnia wniesienia tych zastrzeżeń, przedstawić opinię rzeczoznawcy wpisanego na listę rzeczoznawców prowadzoną przez właściwą

ze względu na miejsce wystąpienia szkody izbę rolniczą, który dokonał oględzin i oszacowania szkód.

- Na listę rzeczoznawców wpisuje się osobę fizyczną, która nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe oraz posiada wykształcenie wyższe rolnicze i co najmniej roczne doświadczenie w doradzaniu z zakresu ustalania i szacowania szkód w uprawach i płodach rolnych.
- Zastrzeżenia wniesione do protokołu wojewoda rozpatruje w terminie 7 dni od dnia ich wniesienia. W razie uwzględnienia zastrzeżeń protokół zostaje zmieniony lub uzupełniony.
- Odmowa podpisania protokołu przez właściciela albo posiadacza gruntów rolnych, dzierżawcę lub zarządcę obwodu łowieckiego nie stanowi przeszkody do podpisania protokołu przez pozostałe osoby uczestniczące w dokonaniu oględzin i szacowaniu szkód.
- Wojewoda ustala wysokość odszkodowania, w drodze decyzji administracyjnej, biorąc pod uwagę ustalenia zawarte w protokole oraz opinię rzeczoznawcy – jeżeli została sporządzona.
- W przypadku gdy wojewoda, wydając decyzję, uwzględni wielkość szkody zaproponowaną w opinii rzeczoznawcy, właścicielowi albo posiadaczowi gruntów rolnych lub dzierżawcy albo zarządcy obwodu łowieckiego przysługuje zwrot kosztów z tytułu wynagrodzenia za sporządzenie przedstawionej przez nich opinii rzeczoznawcy.
- Zwrotu kosztów wojewoda dokonuje z Funduszu Odszkodowawczego na podstawie dowodu poniesienia tych kosztów przedłożonego przez właściciela albo posiadacza gruntów rolnych, dzierżawcę albo zarządcę obwodu łowieckiego.
- Wojewoda wypłaca środki finansowe z tytułu odszkodowania oraz zwrotu kosztów niezwłocznie, nie później niż w terminie 30 dni od dnia, w którym decyzja w sprawie wysokości odszkodowania stała się ostateczna.

Minister właściwy do spraw środowiska w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw rolnictwa określi, w drodze rozporządzenia:

- sposób i terminy zgłaszania szkód;
- szczegółowy sposób dokonywania oględzin i szacowania szkód;
- szczegółowy sposób ustalania i wypłaty odszkodowania za szkody;
- wzór protokołu;
- maksymalną wysokość zwrotu kosztów za sporządzenie opinii przez rzeczoznawcę wpisanego na listę rzeczoznawców oraz sposób ich wypłaty.

Fundusz Odszkodowawczy jest państwowym funduszem celowym, którego dysponentem jest minister właściwy do spraw środowiska. Środki Funduszu są przeznaczane na wypłatę odszkodowań za szkody wyrządzone na obszarach obwodów łowieckich, z wyjątkiem szkód wyrządzonych przez zwierzęta łowne, objęte całoroczną ochroną, oraz na pokrycie kosztów związanych z realizacją zadań określonych w ustawie w zakresie tych szkód.

Przychody Funduszu pochodzą z:

1. rocznych składek wnoszonych przez dzierżawców lub zarządców obwodów łowieckich;
2. darowizn i zapisów;
3. dotacji z budżetu państwa;
4. innych dochodów uzyskanych na rzecz tego Funduszu.

Wysokość składki jest ustalana przez właściwego wojewodę co-rocennie, nie później niż do dnia 15 maja roku, na który będzie płacono składka.

Wysokość składki stanowi iloczyn określonej w rocznym planie łowieckim na dany rok liczby zwierząt łownych, których pozyskanie w danym roku uwzględnia optymalne gospodarowanie populacjami, oraz zryczałtowanych stawek za zwierzęta łowne (podlegające corocznej waloryzacji), które wynoszą:

1. 600 zł – za 1 osobnika łosia;
2. 350 zł – za 1 osobnika jelenia;
3. 135 zł – za 1 osobnika daniela;
4. 105 zł – za 1 osobnika sarny;
5. 85 zł – za 1 osobnika dzika.

Wysokość składki zwiększa się proporcjonalnie do wyrażonego w procentach stopnia niezrealizowania w roku poprzedzającym rok ustalenia wysokości składki rocznego planu łowieckiego w zakresie pozyskania zwierzyny. Pierwsze składki do nowo tworzonego Funduszu Odszkodowawczego powinny zostać wpłacone m.in. przez koła w terminie do 15 czerwca 2017 r.

*Anna Pietraszewicz
PIR Porosły*

Kolejne przypadki ASF na Podlasiu

Od początku sierpnia b.r w województwie podlaskim z większą intensywnością pojawiają się kolejne przypadki afrykańskiego pomoru świń w gospodarstwach rolnych utrzymujących trzodę chlewną. W sumie od lutego 2014r. kiedy to po raz pierwszy wykryto ognisko ASF na Podlasiu na dzień 16 sierpnia jest już tych przypadków dwanaście.

W związku z powyższym **ważne jest zachowanie odpowiednich środków ostrożności, stosowanie się do zasad zawartych w programie bioasekuracji, a także obserwacja stada w celu zapobiegania rozprzestrzeniania się choroby.**

Wymagania dotyczące bioasekuracji:

1. zabezpieczenie gospodarstwa, w którym są utrzymywane świnię w systemie otwartym, podwójnym ogrodzeniem, o co najmniej 1,5 m wysokości, na podmurówce lub z wkopanym krawężnikiem;
2. wdrożenie programu monitorowania i zwalczania gryzoni;
3. przeprowadzanie okresowych zabiegów dezynsekcji (od kwietnia do listopada każdego roku);
4. prowadzenie rejestru środków transportu do przewozu świń, które wjeżdżają na teren gospodarstwa, oraz rejestru wejść osób do pomieszczeń, w których są utrzymywane świnię;
5. zabezpieczenie budynku, w którym są utrzymywane świnię, przed dostępem zwierząt domowych;
6. utrzymywanie świń w gospodarstwach w zamkniętych pomieszczeniach, z wyjątkiem świń utrzymywanych w systemie otwartym;
7. zapewnienie aby:
 - a) osoby mające kontakt ze świniami w gospodarstwie nie utrzymywały własnych świń poza tym gospodarstwem oraz nie zajmowały się dodatkowo obsługą świń w innych gospodarstwach,
 - b) do budynków, w których są utrzymywane świnię, nie wchodziły osoby postronne,
 - c) osoby przebywające w budynkach inwentarskich używały odzieży ochronnej oraz obuwia ochronnego.

Na obszarze województwa podlaskiego, w powiatach: augustowskim w gminie Lipsk, białostockim w gminach Czarna Białostocka, Gródek, Supraśl, Wasilków, Michałowo i Zabłudów, sokólskim w gminach Dąbrowa Białostocka, Janów, Krynki, Kuźnica, Nowy Dwór, Sidra, Sokółka i Szudziałowo oraz hajnowskim w gminach Białowieża, Czyże, Hajnówka, Narew i Narewka wprowadza się dodatkowo obowiązek posiadania w gospodarstwie, w którym są utrzymywane świnię, pi-semnego planu bioasekuracji obejmującego:

1. dokumentację przestrzegania wymagań określonych w akapicie trzecim w pkt 2-4;
2. rejestr produktów biobójczych używanych w gospodarstwie;
3. program czyszczenia i dezynfekcji pomieszczeń i sprzętu mającego kontakt ze świniami;

4. zasady używania oraz czyszczenia i dezynfekcji odzieży ochronnej i obuwia ochronnego.

Posiadacze utrzymujący świnię na obszarze województwa podlaskiego, w powiatach: augustowskim w gminie Lipsk, białostockim w gminach Czarna Białostocka, Gródek, Supraśl, Wasilków, Michałowo i Zabłudów, sokólskim w gminach Dąbrowa Białostocka, Janów, Krynki, Kuźnica, Nowy Dwór, Sidra, Sokółka i Szudziałowo oraz hajnowskim w gminach Białowieża, Czyże, Hajnówka, Narew i Narewka, którzy nie będą mogli dostosować gospodarstw do **ww. wymagań do dnia 10 sierpnia 2016 r.**, mogą składać do powiatowego lekarza weterynarii właściwego ze względu na miejsce położenia gospodarstwa **oświadczenie, że gospodarstwo nie spełni wymagań określonych w programie bioasekuracji.**

W takim przypadku:

1. powiatowy lekarz weterynarii, po przeprowadzeniu kontroli w gospodarstwie, wyda decyzję nakazującą zabicie świń utrzymywanych w gospodarstwie lub poddanie ich ubojowi oraz zakazującą wprowadzania do gospodarstwa i utrzymywania w nim zwierząt z gatunków wrażliwych przez okres obowiązywania programu, tj. **do 31 grudnia 2018 r.**;
2. posiadaczowi świń będzie przysługiwać:
 - **odszkodowanie** za zabite lub poddane ubojowi zwierzęta, wypłacane przez powiatowego lekarza weterynarii właściwego ze względu na miejsce położenia gospodarstwa,
 - **rekompensata** za nieprzerwane nieutrzymywanie świń w gospodarstwie, przyznawana w drodze decyzji kierownika biura powiatowego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, właściwego ze względu na miejsce położenia gospodarstwa.

*Justyna Iwaniuk
PIR Hajnówka*

Znamy nowy harmonogram naboru wniosków

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi dokonało aktualizacji planowanych naborów wniosków w ramach PROW 2014-2020 do harmonogramu planowanych naborów wniosków w ramach PROW 30.06.2017 r. 2014-2020. Poniżej przedstawiamy zatwierdzony harmonogram

Harmonogram planowanych naborów wniosków w ramach PROW 2014-2020 do 30.06.2017 r.

Lp.	Nazwa działania/poddziałania/typu operacji	Planowany termin naboru wniosków*
ROZWÓJ GOSPODARSTW		
1	poddziałanie „Wsparcie inwestycji w odtwarzanie gruntów rolnych i przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku klęsk żywiołowych, niekorzystnych zjawisk klimatycznych i katastrof” typ operacji „ Inwestycje odtwarzające potencjał produkcji rolnej ”	sierpień / wrzesień 2016 r.**
2	działanie „ Tworzenie grup producentów i organizacji producentów ”	wrzesień 2016 r. oraz II kwartał 2017 r.
3	poddziałanie „Pomoc na rozpoczęcie działalności gospodarczej na rzecz rozwoju małych gospodarstw” typ operacji i „ Restrukturyzacja małych gospodarstw ”	I kwartał 2017 r.***
4	poddziałanie „Płatności na rzecz rolników kwalifikujących się do systemu dla małych gospodarstw, którzy trwale przekazali swoje gospodarstwo innemu rolnikowi” typ operacji „ Płatności dla rolników przekazujących małe gospodarstwa ”	I kwartał 2017 r.***
5	poddziałanie „Wsparcie inwestycji w gospodarstwach rolnych” typ operacji „ Modernizacja gospodarstw rolnych ” obszar a, b, c”	I kwartał 2017 r.
6	poddziałanie „Wsparcie inwestycji w gospodarstwach rolnych” typ operacji „ Inwestycje w gospodarstwach położonych na obszarach Natura 2000 ”	I kwartał 2017 r.
7	poddziałanie „Pomoc w rozpoczęciu działalności gospodarczej na rzecz młodych rolników” typ operacji „ Premie dla młodych rolników ”	II kwartał 2017r.
WZMACNIANIE PRZEDSIĘBIORCZOŚCI		
8	poddziałanie „Wsparcie inwestycji w przetwarzanie produktów rolnych, obrót nimi lub ich rozwój” typ operacji „ Przetwórstwo i marketing produktów rolnych ” Nabór tematyczny (rolnicy)	wrzesień 2016 r.
9	poddziałanie „Wsparcie inwestycji w tworzenie i rozwój działalności pozarolniczej” typ operacji „ Rozwój przedsiębiorczości – rozwój usług rolniczych ”	październik 2016 r.
10	poddziałanie „Pomoc na rozpoczęcie pozarolniczej działalności gospodarczej na obszarach wiejskich” typ operacji „ Premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej ”	I kwartał 2017 r.***
11	poddziałanie „Wsparcie inwestycji w przetwarzanie produktów rolnych, obrót nimi lub ich rozwój” typ operacji „ Przetwórstwo i marketing produktów rolnych ” Nabór – zakłady przetwórcze	I kwartał 2017 r.
ROZWÓJ TERYTORIALNY		
12	poddziałanie „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność”	lipiec 2016 r.****
13	poddziałanie „Wsparcie inwestycji związanych z tworzeniem, ulepszeniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycji w energię odnawialną i w oszczędzanie energii” typ operacji „ Gospodarka wodno-ściekowa ”	wrzesień 2016 r.***
14	poddziałanie „Wsparcie inwestycji w tworzenie, ulepszenie i rozwijanie podstawowych usług lokalnych dla ludności wiejskiej, w tym rekreacji, kultury, i powiązanej infrastruktury” typ operacji „ Inwestycje w targowiska lub obiekty budowlane przeznaczone na cele promocji lokalnych produktów ”	grudzień 2016 r.****
15	poddziałanie „Wsparcie badań i inwestycji związanych z utrzymaniem, odbudową i poprawą stanu dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi, krajobrazu wiejskiego i miejsc o wysokiej wartości przyrodniczej, w tym dotyczące powiązanych aspektów społeczno-gospodarczych oraz środków w zakresie świadomości środowiskowej” typ operacji „ Ochrona zabytków i budownictwa tradycyjnego ” oraz poddziałanie „Wsparcie inwestycji w tworzenie, ulepszenie i rozwijanie podstawowych usług lokalnych dla ludności wiejskiej, w tym rekreacji, kultury, i powiązanej infrastruktury” typ operacji „ Inwestycje w obiekty pełniące funkcje kulturalne lub kształtowanie przestrzeni publicznej ”	II kwartał 2017 r.***
TRANSFER WIEDZY I INNOWACJI		
16	działanie „ Transfer wiedzy i działalność informacyjna ”	I kwartał 2017 r.
17	poddziałanie „Wsparcie korzystania z usług doradczych” typ operacji „ Świadczenie kompleksowej porady dla rolnika ” oraz typ operacji „ Świadczenie kompleksowej porady dla właściciela lasu ”	I kwartał 2017 r.
18	poddziałanie „Wsparcie dla szkolenia doradców”	I kwartał 2017 r.
19	działanie „ Współpraca ”	I kwartał 2017 r.***
WSPARCIE JAKOŚCI PRODUKCJI		
20	poddziałanie „Wsparcie działań informacyjnych i promocyjnych realizowanych przez grupy producentów na rynku wewnętrznym”	wrzesień 2016 r.
21	poddziałanie „Wsparcie na przystępowanie do systemów jakości” typ operacji „ Wsparcie dla nowych uczestników systemów jakości ”	listopad 2016 r. oraz II kwartał 2017 r.

* Planowane terminy naborów wniosków mogą ulec zmianie w wyniku przebiegu procesu legislacyjnego projektów aktów prawnych.

** Termin uzależniony od wystąpienia klęsk żywiołowych, niekorzystnych zjawisk klimatycznych i katastrof.

*** Termin uzależniony od przebiegu procesu akredytacji agencji płatniczej.

**** Termin uzależniony od decyzji SW o ogłoszeniu naboru.

***** Termin uzależniony od decyzji LGD o ogłoszeniu naboru.

Pieniądże dla pszczelarzy

Agencja Rynku Rolnego przyjmuje projekty w ramach mechanizmu „Wsparcie rynku produktów pszczelich” w sezonie 2016/2017.

Beneficjentami nowych projektów realizowanych w sezonie 2016/2017 mogą być w zależności od realizowanego działania:

- związki pszczelarskie,
- stowarzyszenia pszczelarzy,
- zrzeszenia pszczelarzy
- spółdzielnie pszczelarskie,
- grupy producenckie pszczelarzy.

Refundacji podlegać będą koszty poniesione na realizację następujących działań:

- przeprowadzenie szkoleń;
- zakup sprzętu pszczelarskiego;
- zakup środków warzobójczych;
- zakup urządzeń do prowadzenia gospodarki wędrowniej;
- zakup matek, pakietów, odkładów pszczelich;
- wykonanie analiz jakości miodu.

Podmiot ubiegający się o wsparcie może złożyć tylko jeden projekt na każde z ww. działań. Warunkiem uczestnictwa w mechanizmie jest zarejestrowanie się podmiotu uprawnionego w Centralnym Rejestrze Przedsiębiorców prowadzonym przez ARR.

Do projektu należy dołączyć niezbędną dokumentację określoną w „Warunkach ubiegania się o refundację kosztów poniesionych w ramach realizacji mechanizmu „Wsparcie rynku produktów pszczelich” na lata 2016/2017, 2017/2018, 2018/2019”.

Projekt należy dostarczyć osobiście lub listem poleconym do Kancelarii Ogólnej Agencji Rynku Rolnego w Warszawie **do 10 października 2016 r.** W przypadku, gdy wniosek składany jest listownie, o terminie złożenia projektu decyduje data stempla pocztowego.

Odpowiednie wnioski, formularze oraz warunki ubiegania się o refundację kosztów poniesionych w ramach realizacji mechanizmu Wsparcie rynku produktów pszczelich, a także szczegółowe informacje o mechanizmie dostępne są w Biurze Interwencji ARR, w Oddziałach Terenowych bądź na stronie internetowej ARR.

PIR za ARR

Wpływ higieny w budynkach inwentarskich na zdrowotność zwierząt

Na zdrowie zwierząt i wyniki produkcyjne wpływ ma wiele czynników środowiskowych, które mogą przełamać bariery odpornościowe i powodować zachorowania zwierząt. Choroby mogą być wywoływane przez czynniki zewnętrzne i wewnętrzne. Jedną z grup czynników zewnętrznych są czynniki biologiczne, do których zaliczamy: ekto- i endopasożyty żyjące w różnych tkankach i narządach, bakterie, wirusy oraz grzyby. Źródłem zarażenia mogą być zwierzęta, gleba, rośliny, woda lub żywiciel pośredni. Pasożyty przyczyniają się do zakażenia przez wprowadzanie do organizmu żywiciela wytwarzanych przez siebie toksyn lub są pierwotną przyczyną wtórnych, wnikających zakażeń. Bakterie, wirusy i grzyby po przełamaniu odporności wnikają do organizmu, namnażają się, osiedlają w różnych organach i wywołują zakażenie. Choroby wywoływane przez drobnoustroje nazywamy chorobami zakaźnymi. Te przenoszące się z jednych zwierząt na inne określamy mianem zaraźliwych, a nieprzenoszące się niezaraźliwych.

W interesie każdego hodowcy i producenta zwierząt jest osiągnięcie jak najlepszych wyników produkcyjnych, które bezpośrednio przekładają się na rentowność produkcji. Tylko zwierzęta zdrowe są w stanie wydobyć w całości swój potencjał genetyczny produkując surowce najwyższej jakości – jaja, mleko, skóry, wełnę, mięso. Niski poziom higieny skutkuje obniżeniem wydajności, zwiększeniem spożycia paszy, a przede wszystkim dużo większą zachorowalnością na różnego rodzaju choroby, na przykład kolibakteriozy powodujące duże ubytki we wszystkich grupach młodych zwierząt. W wielu przypadkach bieżąca dezynfekcja i odpowiednie postępowanie ze zwierzętami znacząco obniża odsetek zwierząt chorujących na tę chorobę. Prawidłowe po-

stępowanie bioasekuracyjne znacząco zmniejsza występowanie takich chorób, jak między innymi salmonelloza, dyzenteria świń, różycza czy też streptokokoza świń. Każde zachorowanie powoduje wstrzymanie procesu wzrostu i rozwoju organizmu, co w efekcie przedłuża okres tuczu, a finalnie pogarsza wynik finansowy prowadzonej produkcji. Każde zachorowanie oprócz pośrednich strat w postaci wzrostu zużycia środków produkcji: paszy, energii, robocizny, amortyzacji budynków i sprzętu powoduje także zwiększenie kosztów poniesionych na leczenie chorych zwierząt.

Rozwiązaniem wielu problemów związanych ze zdrowotnością zwierząt jest profilaktyczne stosowanie preparatów poprawiających warunki środowiskowe w budynkach inwentarskich. Hodowcy często zapominają o bieżącej dezynfekcji stosowanej w trakcie cyklu produkcyjnego. Dezynfekowanie pomieszczenia przed i po wprowadzeniu zwierząt nie zawsze zabezpiecza przed zachorowaniami na choroby zakaźne. Rozwiązaniem tego problemu może być zastosowanie preparatu Actisan, który w znaczący sposób obniża ilość bakterii chorobotwórczych występujących w środowisku zwierząt. W istotny sposób eliminuje liczbę zachorowań na streptokokoze u prosiąt. Eliminuje ze środowiska większość kolonii gronkowca złocistego. Jest bezpieczny w stosowaniu w obecności zwierząt. Odświeża powietrze i wiąże amoniak. Daje efekt osuszający, a także wspomaga gojenie się ran.

Lepiej zatem prewencyjnie stosować preparaty odkażające w budynkach inwentarskich niż ryzykować choroby w stadzie, a tym zmniejszenie opłacalności produkcji.

Zbigniew Erdmann

Istnieje możliwość ubiegania się o przyznanie okresowej emerytury rolniczej

Według art. 15 ustawy z dnia 11 maja 2012 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2012 r. poz. 637) osoby, które nie osiągnęły jeszcze wieku emerytalnego, a upłynął już okres przyjmowania renty strukturalnej wypłacanej przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, mają prawo ubiegać się o okresową emeryturę rolniczą do dnia osiągnięcia pełnego wieku emerytalnego. W związku z tym, osoby zainteresowane, które utraciły prawo do renty strukturalnej, a które nie osiągnęły jeszcze wieku emerytalnego mogą zwrócić się do Oddziału Regionalnego lub Placówki Terenowej KRUS z wnioskiem o przyznanie prawa do okresowej emerytury rolniczej. Do takiego wniosku powinna być dołączona kopia decyzji wydanej przez ARiMR przyznającej rentę strukturalną.

Osoby, które utraciły prawo do renty strukturalnej, KRUS wypłaci okresową emeryturę rolniczą nie wcześniej niż od miesiąca, w którym został zgłoszony wniosek o tę emeryturę. Okresowa emerytura Rolnicza przysługuje w wysokości emerytury podstawowej to znaczy najniższej emerytury pracowniczej w wysokości 882,56 zł od 1 marca 2016 r. Nie uwzględnia się tu posiadanego okresu podlegania ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu.

Gdy dana osoba ukończy wiek emerytalny może zwrócić się do KRUS z wnioskiem o emeryturę rolniczą. Świadczenie takie zostanie przyznane po udowodnieniu przez beneficjenta, że podlegał on 25-letniemu ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu. KRUS po weryfikacji dostarczonych dokumentów, wydaje decyzję o przyznaniu bądź nie takiego świadczenia.

Źródło: <http://www.krus.gov.pl/>
Jolanta Klucznik
PIR Sejny

Kiedy trzeba wystąpić o zezwolenie na wycinkę drzew? Przypominamy zasady

Na wycinkę niektórych drzew i krzewów konieczne jest uzyskanie zezwolenia. Według nowelizacji ustawy o ochronie przyrody, w przepisach dotyczących ochrony terenów zieleni i zadrzewień, które weszły w życie 28 sierpnia 2015 r., w przypadku nie zgłoszenia i nie otrzymania zezwolenia na wycinkę, zostaną nałożone kary.

O zezwolenie na wycinkę nie trzeba ubiegać się, gdy chcemy wyciąć:

- drzewa i krzewy owocowe, chyba że rosną na terenie nieruchomości, która została wpisana do rejestru zabytków lub na terenach zieleni, na przykład bulwarach lub dworach udostępnionych do zwiedzania,
- krzewy w ogrodach przydomowych, chyba że rosną w pasie drogi publicznej, na terenie nieruchomości wpisanej do rejestru zabytków lub na terenach zieleni,
- drzewa, których obwód pnia na wysokości 5 cm nad ziemią nie przekracza:
 - 35 cm — w przypadku topoli, wierzb, kasztanowca zwyczajnego, klonu jesionolistnego, klonu srebrzystego, robinii akacjowej oraz platanu klonolistnego,
 - 25 cm — w przypadku pozostałych gatunków drzew;
- krzewy, które mają mniej niż 10 lat,

- drzewa i krzewy na plantacji drzew i krzewów,
- bożodrzew gruczołkowaty.

Drzewa oraz krzewy, które zostały złamane w wyniku działania czynników naturalnych, czy też wypadku, oraz pozostałe drzewa, które nie zostały wymienione powyżej, muszą zostać zgłoszone do wycinki. Taki wniosek o zezwolenie na usunięcie drzew lub krzewów należy złożyć w odpowiednim urzędzie:

- w urzędzie miasta lub gminy;
- do urzędu powiatowego (w przypadku gdy działka jest własnością gminy oraz jest przekazana do użytkowania wieczystego);
- do marszałka województwa (w przypadku gdy działka jest własnością miasta na prawach powiatu oraz nie jest przekazana do użytkowania wieczystego);
- do wojewódzkiego konserwatora zabytków (w przypadku gdy działka jest wpisana do katalogu zabytków).

Wniosek można złożyć osobiście, wysłać pocztą tradycyjną, lub elektronicznie poprzez stronę internetową <http://epuap.gov.pl/wps/portal>

Monika Szleszyńska
PIR Łomża

Zmiany w płatnościach bezpośrednich

Od przyszłego roku planowane są zmiany do tzw. płatności związanych z produkcją. Dopłaty te w Polsce stosowane są od 2015 r. i przysługują one do: bydła, krów, owiec, kóz, roślin wysokobiałkowych, chmielu, ziemniaków skrobiowych, buraków cukrowych, pomidorów, owoców miękkich, lnu oraz konopi włóknistych.

Zgodnie z przepisami unijnymi, ta forma płatności może być stosowana jedynie w sektorach o szczególnym znaczeniu gospodarczym, społecznym lub środowiskowym, które znajdują się w trudnej sytuacji i jedynie w zakresie niezbędnym do utrzymania produkcji na poziomie z lat 2009-2013. W związku z powyższym aby uniknąć negatywnych

konsekwencji finansowych, w przypadku kilku sektorów konieczne było ukierunkowanie wsparcia na tę grupę gospodarstw, w których sytuacja ekonomiczna (dochodowa) jest najtrudniejsza i gdzie utrzymuje się tendencja spadkowa w produkcji. Planowane zmiany dotyczyć będą lat 2017-2020.

I tak w miejsce dotychczasowej płatności do roślin wysokobiałkowych wprowadzone będą dwie oddzielne płatności:

- **płatność do roślin strączkowych** - przysługiwać będzie do uprawy **lubinów, soi, grochu pastewnego** oraz **bobiku**, ale jedynie do powierzchni upraw z których dokonano zbioru ziarna.

Płatność będzie miała charakter degresywny z wyższą stawką do pierwszych 75 ha uprawy i niższą w przypadku pozostałych powierzchni.

- **płatność do upraw paszowych** obejmie natomiast takie gatunki jak *esparceta, komonica, koniczyny, lędzwan, lucerna, nostryk, seradela i wyka* i będzie przysługiwała maksymalnie do 75 ha. Z płatności wyłączone zostaną uprawy przeznaczone na zielony nawóz (przyoranie).

Środki przeznaczone na płatności do roślin wysokobiałkowych nie zmniejszyły się, ale ich udział przeznaczony na wsparcie uprawy roślin strączkowych na ziarno będzie większy. Dokonane zmiany uwzględniają zarówno potrzebę zapewnienia krajowej produkcji białka roślinnego na pasze, jak i dodatkowe zachęty do podejmowania się przez rolników uprawy tych roślin jako obszaru proekologicznego (EFA – zazielenienie).

W przypadku młodego bydła i krów płatność będzie przyznawana wszystkim rolnikom, którzy mają co najmniej 3 szt. zwierząt kwalifikujących się do wsparcia, ale maksymalnie do 20 szt. (a nie jak dotychczas do 30 szt. w obu płatnościach). W tej płatności również utrzymana została dotychczasowa pula środków co pozwoli na zwiększenie stawek

do pierwszych 20 szt. zwierząt kwalifikujących się do wsparcia. Dzięki temu grupa gospodarstw, w której odnotowuje się systematyczny spadek liczby stad, otrzyma wyższą płatność. Przewiduje się że będzie to dotyczyło ok. 80 proc. rolników posiadających młode bydło i ok. 80 proc. rolników utrzymujących krowy.

Niestety w katalogu dopłat do produkcji nie znajdzie się wsparcia do uprawy malin, ponieważ w ostatnich latach istotnie poprawiła się opłacalność ich produkcji a pozycja polskich producentów na rynku międzynarodowym umocniła się.

W przypadku upraw pomidorów zmniejszono kopertę finansową o około 1/3 z uwagi na wzrost produkcji w 2014 i 2015 r. oraz utrzymanie wymogu umowy na dostawę do podmiotów przetwórczych.

Jeśli chodzi o płatności do uprawy buraków cukrowych postanowiono, że wsparcie będzie przyznawane do powierzchni uprawy wszystkich buraków cukrowych, a nie tylko buraków kwotowych. Ma to związek ze zniesieniem kwotowania produkcji cukru w całej UE od października 2017 r.

*Elżbieta Orłowska
PIR BP Kolno*

Sposób na ściernisko

Nadszedł czas, by zastanowić się jak przygotować glebę pod nowe zasiewy. Proces przygotowania stanowiska pod kolejną uprawę w zasadniczy sposób wpływa na przyszlóroczny plon. Błędy popełnione na tym etapie mogą zaważyć na sukcesie całej produkcji.

Późniwna uprawa ścierniska jest bardzo ważnym zabiegiem. Niestety, część rolników nie docenia jej roli, o czym niewątpliwie świadczy pozostawianie ścierniska nawet do późnej jesieni. Na ogół jest to wynikiem chęci obniżenia kosztów produkcji. Są to oszczędności pozorne. Takie postępowanie przyczynia się do znacznego pogorszenia jakości gleby oraz powoduje wzrost nakładów na uprawę podstawową.

W jaki sposób zatem powinniśmy uprawiać ściernisko?

Kluczowym celem jest doprowadzenie do siewu w optymalnym terminie oraz prawidłowe przygotowanie stanowiska. Prace rozpoczynamy od zebrania z pola słomy, zastosowania nawozów ułatwiających rozkład resztek poźniwnych, zwalczania chwastów i wykonania uprawy mechanicznej. Bardzo często w tym czasie przeprowadza się analizę zasobności gleb i mapowania pól.

Czasami dochodzi do takich sytuacji, że na wykonanie tych wszystkich czynności mamy tylko kilka dni. Dlatego też należy podjąć działania, które w maksymalny sposób wydłużą ten czas, by można było przeprowadzić wszystkie niezbędne zabiegi. Przede wszystkim powinniśmy skupić nasze wysiłki na terminie siewu. Należy doprowadzić do siewu w optymalnym dla danego regionu terminu w nieprzesuszonej glebie.

Efektywnym, szybkim i niedrogim sposobem zwalczania chwastów po zbiorze jest użycie herbicydów nieselektywnych w okresie poźniwnym.

Chemiczne zwalczanie chwastów na ściernisku ma szczególne uzasadnienie w warunkach uproszczonej lub zerowej uprawy roli.

Standardowo do uprawy ścierniska stosuje się glifosat, gdyż skutecznie zwalcza większość chwastów i minimalizuje problem związany z przesuszaniem gleby.

Jednym z czynników, który decyduje o powodzeniu uprawy w warunkach polowych jest zasobność gleby w wodę. Na jej zawartość mamy nikły wpływ. Nadmierny rozrost chwastów, a także zbyt późne rozpoczęcie walki z nimi przyczyniają się do występowania dużych strat wody. Należy pamiętać, iż uprawa przesuszonej gleby jest niezwykle trudna i powoduje nierównomierne i opóźnione wschody,

Użycie preparatu, który w swym składzie zawiera glifosat spowoduje powstrzymanie parowania chwastów. Dodatkową zaletą użycia herbicydu jest wytworzenie się mulczy, który ochroni glebę. Istotne jest, by walki z chwastami nie przeprowadzać w ostatniej chwili przed rozpoczęciem zabiegów mechanicznych.

Najistotniejszym celem w tym okresie jest uzyskanie dodatkowego czasu na przeprowadzenie wszystkich niezbędnych prac. Warto stosować preparaty zawierające szybko działającą formację substancji aktywnej. Użycie takich innowacyjnych herbicydów daje nam możliwość przeprowadzenia uprawy mechanicznej już po dwóch dniach od wykonania zabiegu, jeśli na polu występują chwasty jednoroczne oraz samosiewy zbóż i rzepaku lub też pięciu, gdy mamy do zwalczania perz i inne gatunki chwastów wieloletnich.

Kiedy mamy do czynienia z uprawą zbóż w monokulturze, szczególnie w przypadku siewu pszenicy po pszenicy, niezbędne jest rozbicie połączenia między przedplonem, a uprawą następczą. Takie działanie ogranicza przedostawanie się patogenów glebowych z korzeni samosiewów na korzenie nowo posianej pszenicy. Szybko działający glifosat skutecznie niszczy korzenie samosiewów przed siewem pszenicy.

Pamiętać należy, by przy uprawie ścierniska nie używać słabej jakości preparatów do walki z chwastami, gdyż nieskuteczny zabieg nie przyniesie oczekiwanego rezultatu. Gdy po oprysku spadnie deszcz lub gdy zastosowana ilość substancji aktywnej okaże się być zbyt mała, nie będziemy mieli czasu na wykonanie zabiegu korygującego. Trzeba zatem stosować skuteczne, sprawdzone preparaty, które działają w dużym zakresie temperatur, a opady atmosferyczne, które mogą wystąpić kilka godzin po wykonaniu zabiegu nie obniżają jego skuteczności.

Przykładem takich herbicydów jest Roundup Flex 480 i Roundup Max 2. Preparaty można stosować po siewie, ale jeszcze przed wschodami pszenicy, rzepaku i innych roślin uprawnych. Jest to zarejestrowana i bezpieczna metoda zwalczania wszystkich skiełkowanych chwastów.

Przykładowe dawki stosowane na ściernisku: Roundup Flex 480 2-3 L/ha /200-300L wody, Roundup Max2 0,75-2,5 kg/ha /100-250 L wody.

Anna Rogowska

Pomoc dla rolników w przypadku wystąpienia szkód spowodowanych niekorzystnymi zjawiskami atmosferycznymi

W przypadku wystąpienia szkód spowodowanych niekorzystnymi zjawiskami atmosferycznymi takimi jak susza, grad, deszcz nawalny, ujemne skutki przezimowania, przymrozki wiosenne, powódź, huragan, piorun, obsunięcie się ziemi lub lawina producent rolny ma możliwość uzyskania pomocy finansowej potrzebnej na wznowienie produkcji.

Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 27 stycznia 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 187 z późn. zm.) Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa udziela pomocy finansowej na wznowienie produkcji w gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej, w których wystąpiły szkody spowodowane przez suszę, grad, deszcz nawalny, ujemne skutki przezimowania, przymrozki wiosenne, powódź, huragan, piorun, obsunięcie się ziemi lub lawinę, w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich (§ 2 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia). Pomoc ta polega na stosowaniu dopłat do oprocentowania kredytów bankowych udzielanych na sfinansowanie kosztów wznowienia produkcji oraz kosztów odtworzenia środków trwałych, a także na udzielaniu gwarancji lub poręczeń spłaty kredytów bankowych udzielanych na sfinansowanie wskazanych kosztów (§ 5 ust. 1 rozporządzenia).

Aby jednak producent rolny mógł domagać się pomocy finansowej, warunkiem koniecznym jest powołanie przez wojewodę właściwego ze względu na miejsce wystąpienia tych szkód komisji do spraw szacowania szkód w gospodarstwach rolnych i działach specjalnych produkcji rolnej. Komisję powołuje się na wniosek producenta rolnego złożony do wójta, burmistrza bądź prezydenta. Istotne jest, iż niekorzystnym zjawiskiem atmosferycznym musi być objęty obszar o powierzchni co najmniej wielkości sołectwa, na którym znajdują się poszkodowane gospodarstwa w rozmiarach stanowiących zagrożenie dla dalszego ich funkcjonowania. Takiego warunku nie będzie zaś spełniało pojedyncze gospodarstwo dotknięte szkodami powstałymi w wyniku wskazanych zjawisk. Wniosek taki składa się w urzędzie gminy właściwym ze względu na położenie poszkodowanego gospodarstwa.

Na podstawie art. 22 pkt 2 oraz art. 17 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 525, z późn. zm.) w związku z § 5 ust. 5, ust. 6 i ust. 7

przedmiotowego rozporządzenia wójt, burmistrz, prezydent składają do wojewody wnioski o powołanie Komisji. We wniosku podają oni proponowany skład osobowy Komisji. Komisja dokonuje ustalenia wysokości szkody poprzez lustrację na miejscu wystąpienia szkód. Komisja musi być powołana przez wojewodę w ciągu 2 miesięcy od dnia stwierdzenia skutków niekorzystnych zjawisk atmosferycznych jednak nie później niż: 3 miesiące od wystąpienia suszy, gradobicia, deszczu nawalnego, huraganu, pioruna, obsunięcia się ziemi lub lawin; 3 miesiące od ustąpienia wody umożliwiającego wejście komisji na pola i rozpoczęcie szacowania szkód w uprawach, zwierzętach i maszynach spowodowanych przez powódź i 12 miesięcy od ustąpienia wody w przypadku szacowania szkód spowodowanych przez powódź w budynkach i drzewach i przygotowuje projekt opinii. Wojewoda w ciągu 3 miesięcy od stwierdzenia skutków niekorzystnych zjawisk atmosferycznych występuje do Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z wnioskiem o uruchomienie preferencyjnej linii kredytów na wznowienie produkcji dla gospodarstw rolnych i działów specjalnych.

Dokumentem potwierdzającym dokonanie przez komisję oszacowania szkód jest protokół. Protokół sporządzany jest w dwóch egzemplarzach - jeden dla wojewody, drugi dla producenta rolnego. Po zakończeniu procesu szacowania szkód zespół szacujący sporządza zbiorczy wykaz gospodarstw dotkniętych klęską z danej gminy.

Następnym etapem opisywanej procedury jest złożenie przez wojewodę wniosku do Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, który to w przypadku pozytywnego rozpatrzenia wniosku wydaje zgodę na zastosowanie dopłat do oprocentowania kredytów klęskowych, zaś ich dalszą realizację przekazuje do Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. Natomiast producent rolny otrzymuje od wojewody opinię dotyczącą zakresu wysokości szkód oszacowanych przez Komisję. Opinia ta będzie potrzebna producentowi rolnemu przy składaniu wniosku do banku w celu uzyskania kredytu. Wniosek taki składa się do banku, z którym została zawarta umowy na zastosowanie dopłat do oprocentowania kredytów klęskowych. (Więcej informacji: <http://www.bialystok.uw.gov.pl/Informacje+wydzialow/Zarzadzanie+Kryzysowe/procedura+uruchamiania+kredytow+klekowych.htm>)

Zasady i warunki udzielania kredytów reguluje zarządzenie Nr 24/2007 (z późn. zm.) Prezesa Agencji Restrukturyzacji i Moderni-

WAŻNE DATY

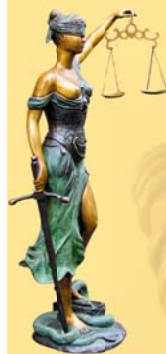
- do 10 października br.

Agencja Rynku Rolnego przyjmuje projekty w ramach mechanizmu „Wsparcie rynku produktów pszczelich”

- do 31 sierpnia 2016 r.

termin złożenia dokumentów dotyczących zwrotu podatku akcyzowego

Dyżur prawnika

W biurze Podlaskiej Izby Rolniczej w Porosłach można skorzystać z bezpłatnych porad prawnych.

Adwokat prof. nzw. Ewa Katarzyna Czech przyjmuje w każdy wtorek w godzinach od 10.30 do 13.30.

Szczegółowe informacje można uzyskać pod nr. telefonu: 85 676 08 62

Czekamy również na Państwa pytania pod adresem bialystok@pirol.pl z dopiskiem – pytania do prawnika.

Wybrane pytania i odpowiedzi umieścimy na łamach naszej gazety.

zacji Rolnictwa z dnia 29 maja 2007 roku w sprawie wprowadzenia warunków i zasad udzielania kredytów z dopłatą Agencji do oprocentowania. Zgodnie z tym zarządzeniem o kredyt mogą ubiegać się podmioty prowadzące działalność rolniczą (osoby fizyczne, prawne i jednostki organizacyjne nie posiadające osobowości prawnej) będące właścicielami lub dzierżawcami. Przez dzierżawę w okresie wieloletnim należy rozumieć umowę dzierżawy zawartą na okres dłuższy niż 3 lata i trwającą co najmniej do końca okresu kredytowania.

Kredyt może zostać udzielony w terminie do 12 miesięcy od daty oszacowania szkód przez komisję powołaną przez wojewodę, jeżeli:

1. szkody spowodowane przez niekorzystne zjawisko atmosferyczne wynoszą powyżej 30% średniej rocznej produkcji rolnej w gospodarstwie rolnym lub dziale specjalnym produkcji rolnej z trzech ostatnich lat poprzedzających rok, w którym wystąpiły szkody, albo z trzech lat w okresie pięcioletnim poprzedzającym rok, w którym wystąpiły szkody, z pominięciem roku o najwyższej i najniższej wielkości produkcji – w przypadku szkód w uprawach rolnych i zwierzętach gospodarskich,
2. szkody spowodowane przez niekorzystne zjawiska atmosferyczne wystąpiły w danym roku kalendarzowym, co najmniej dwukrotnie, w gospodarstwie rolnym lub dziale specjalnym produkcji rolnej i wynoszą łącznie powyżej 30% średniej rocznej produkcji rolnej, o której mowa w pkt 1,
3. szkoda przekracza kwotę 1050 zł – w przypadku szkód w środku trwałym innym niż uprawy rolne i zwierzęta gospodarskie,
4. pomoc będzie stosowana zgodnie z przepisami rozporządzenia Komisji (UE) nr 1408/2013 oraz przepisami o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej – w przypadku,

gdy szkody w uprawach rolnych i zwierzętach gospodarskich wyniosą nie więcej niż 30% średniej rocznej produkcji rolnej, o której mowa w pkt 1, przy czym postanowienie to nie ma zastosowania w sytuacji opisanej w pkt 2.

Należy także zawsze pomyśleć o posiadaniu obowiązkowego ubezpieczenia od tego rodzaju ryzyka. Producent rolny posiadający obowiązkowe ubezpieczenie może bowiem uzyskać kredyt na korzystniejszych warunkach.

Powyżej opisana procedura charakteryzuje się dosyć dużym poziomem skomplikowania, bowiem składa się z kilku etapów i wymaga od producenta rolnego spełnienia licznych wymogów, wynikających chociażby z przywołanego zarządzenia. Niewątpliwie może to powodować problemy w ubieganiu się o pomoc finansową w praktyce, warto jednak podjąć próbę realizacji przysługujących uprawnień, chociażby zasięgając w tym zakresie konsultacji prawnych.

*prof. UwB dr hab. Ewa Katarzyna Czech
mgr Martyna Kropiewnicka*

Konferencja Rady ds. kobiet i Rodzin z Obszarów Wiejskich

W dniach 14-15 czerwca 2016 r. w Ustroniu, odbyła się Konferencja Rady do Spraw Kobiet i Rodzin z Obszarów Wiejskich. W konferencji wzięła udział przedstawicielka Podlaskiej Izby Rolniczej – Aleksandra Małgorzata Armo. Podczas obrad uczestniczki podjęły następujące wnioski:

1. Skrócenie wieku emerytalnego dla rolników.
2. Zwiększenie dziennego świadczenia chorobowego, które w chwili obecnej chorujący rolnik, opłacający ubezpieczenie, otrzymuje w wysokości 10,00 zł /dzień.
3. Umożliwienie emerytom KRUS oraz rencistom KRUS otrzymującym rentę stałą z tytułu niezdolności do pracy, korzystania z rehabilitacji w ośrodkach KRUS.
4. Finansowanie z budżetu Państwa szczepionek przeciwko brodawczakowi ludzkiemu (HPV), który jest groźnym czynnikiem nowotworowym mogącym powodować raka szyjki macicy.

5. Podjęcie i wdrożenie działań przez różne resorty działające wokół szkół wiejskich, których problemy mogą być rozwiązane przez różnorakie zabiegi organizacyjne, programowe i metodyczne. Problemy związane są głównie z likwidacją małych wiejskich szkół, zmniejszeniem się liczby uczniów, zwiększeniem się różnicy pomiędzy naliczaną subwencją oświatową a kosztami prowadzenia szkół, braku możliwości kształcenia uczniów najzdolniejszych, ograniczeniem dostępu do zasobów edukacyjnych. Powyższe wnioski zostały przekazane do Krajowej Rady Izb Rolniczych z prośbą o wystąpienie do odpowiednich instytucji.

*Aleksandra Małgorzata Armo
Delegatka PIR Łomża*

ROLTOP
MASZYNY ROLNICZE I KOMUNALNE
www.roltop.pl
 Oddział: 19-404 Wieliczki, Lipowa 6, tel. 667 540 009, e-mail: wieliczki@roltop.pl

DEUTZ FAHR

UNIA

Kverneland

Obrady Walnego Zgromadzenia Podlaskiej Izby Rolniczej

Już po raz piąty obradowali delegaci Walnego Zgromadzenia V kadencji Podlaskiej Izby Rolniczej. Spotkanie odbyło się 30 czerwca br. w siedzibie Podlaskiej Izby Rolniczej. Wzięło w nim udział 26 spośród 28 delegatów WZ.

Aby móc dyskutować na sprawy ważne dla rolnictwa, w V WZ Izby wzięli udział zaproszeni goście: Alicja Teresa Anuszkiewicz- zastępca dyrektora wydziału Rolnictwa i Środowiska Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego oraz Grzegorz Klimach z-ca Dyrektora Oddziału Terenowego Agencji Nieruchomości Rolnych w Suwałkach, Regina Stalewska- Główny Specjalista ANR Sekcji Zamiejscowej Gospodarowania Zasobem w Bielsku Podlaskim i Mariusz Taraszkiewicz - Oddział Terenowy Agencji Nieruchomości Rolnych w Suwałkach. Obradom przewodniczył Grzegorz Leszczyński- prezes Zarządu PIR.

Pani Anuszkiewicz przedstawiła delegatom pakiet zmian PROW na lata 2014-2020, dotyczących min.:

1. Zwiększenia maksymalnej wysokości pomocy w ramach typu operacji Przetwórstwo i marketing produktów rolnych z 3 000 000 zł do 10 000 000 zł dla jednego beneficjenta,
2. Wydłużenie okresu pomocy z 3 do 5 lat operacji – Wsparcie dla nowych uczestników systemów jakości,
3. Utworzenie nowego, odrębnego obszaru wsparcia w ramach poddziałania „Wsparcie inwestycji w środki zapobiegawcze, których celem jest ograniczenie skutków prawdopodobnych klęsk żywiołowych, niektórych zjawisk klimatycznych i katastrof”, dającego możliwość wsparcia producentów trzody chlewnej. Zakłada się, że wsparciem objęci zostaną rolnicy (producenci trzody chlewnej), znajdujących się w strefach objętych restrykcjami weterynaryjnymi, w związku z wystąpieniem ASF, w realizacji operacji inwestycyjnych polegających na budowie infrastruktury potrzebnej do stworzenia odpowiednich warunków bioasekuracji, w szczególności ogrodzeń i niecek do dezynfekcji.

Pani Dyrektor poinformowała również, iż Minister Rolnictwa Krzysztof Jurgiel podczas posiedzenia Rady Ministrów Rolnictwa UE zaapelował o niezwłoczne podjęcie dalszych działań stabilizacyjnych, finansowanych z budżetu UE, w tym wprowadzenie kolejnego ukierunkowanego wsparcia bezpośredniego dla producentów mleka oraz podniesienie cen interwencyjnych.

Phil Hogan podczas tego posiedzenia zapowiedział przedstawić w lipcu br. pakietu działań na rynkach rolnych, w tym propozycji finansowania działań w celu stabilizacji rynku mleka. W zakresie owoców i warzyw poinformował o przygotowywanych propozycjach podniesienia stawek za wycofanie z rynku. W celu poprawienia płynności finansowej gospodarstw rolnych, Komisja Europejska gotowa jest podjąć działania umożliwiające realizację wypłacania podwyższonego poziomu zaliczek na poczet płatności bezpośrednich.

Pani Anuszkiewicz poinformowała również, iż w nowym PROW 2014-2020 nie przewidziano możliwości realizacji inwestycji melioracyjnych, dlatego w 2016r. inwestycje te będą finansowane wyłącznie ze środków budżetu państwa, bez udziału wsparcia unijnego.

Podczas WZ PIR mowa była również o:

- ujemnych skutkach przezimowania – liczba komisji- 45
- Liczba poszkodowanych gospodarstw:328 (w tym 96 ze stratami pow. 30%);
- suszy- 1 komisja (II okres raportowania- gmina Grajewo) dotyczy szacowania szkód tylko w zbożach jarych;
- gradobiciu, huraganach, deszczach nawalnych (17 czerwca 2016 r.) liczba komisji 23.

W Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi opracowano nowy wzór protokołu z oszacowania zakresu i wysokości szkód w gospodarstwie rolnym, który powinien być wykorzystywany przez komisje szacujące straty. W nowym wzorze protokołu- jak poinformowała nas pani Anuszkiewicz – uproszczono metodę określania średniorocznej produkcji z 3 poprzednich lat, a także strat spowodowanych przez niekorzystne zjawiska atmosferyczne.

W związku z wykryciem wirusa ASF w jednym z hajnowskich gospodarstw Pani A. Anuszkiewicz poinformowała, że świnie ze stada liczącego 300 sztuk w gospodarstwie, w którym wykryto afrykański pomór świń zostało pod nadzorem powiatowego lekarza weterynarii zlikwidowane. Problem jednak nadal jest. Wokół czwartego już ogniska ASF wyznaczono obszar zapowietrzony (w promieniu 3 km), jednak na tym terenie znajduje się 8 innych gospodarstw, na których łącznie hodowanych jest 3 859 sztuk świń.

Na chwilę obecną wszystkie świnie z tego obszaru są pod ścisłym nadzorem weterynaryjnym. Prowadzone są tam regularne badania na obecność wirusa ASF. Do tej pory żadna z pobranych próbek nie potwierdziła obecności wirusa afrykańskiego pomoru świń w zagrożonych gospodarstwach.

Podczas Walnego Zgromadzenia PIR głos zabrał również Grzegorz Klimach z-ca Dyrektora Oddziału Terenowego Agencji Nieruchomości Rolnych w Suwałkach. Mówił o zmianie ustawy o zasadach gospodarowania nieruchomościami rolnymi skarbu państwa i zmianie ustawy o ukształtowaniu ustroju rolnego.

Zmiany tych ustaw powstały w celu zapanowania nad obrotem ziemią, zlikwidowania tzw. słupów, spółek, które w niejasny sposób wyprowadzają grunty rolne z władania rolników czy Agencji Nieruchomości Rolnych. Te ustawy doprowadzą do tego, że grunty rolne będą w obrocie tylko między rolnikami i tylko oni będą mogli je nabywać. W tym momencie rolnicy stali się jedynymi beneficjentami. Inne osoby są wyłączone z obrotu ziemią. Pozostałe osoby, tzw. „nierolnicy” mogą nabyć działki jedynie do powierzchni 0,3 ha. Działki o większej powierzchni są poza

zasięgiem tych osób chyba, że są to działki nierolne a komercyjne i działki, którymi zawiadują strefy ekonomiczne czy inne podmioty.

Dyrektor przekazał również delegatom informacje nt. wolnych działek w woj. podlaskim.

Aktualnie w Zasobie znajduje się 64 tys. ha, z tego:

- 47 tys. ha jest w dzierżawie
- 6 tys. ha jest w wieczystym użytkowaniu,
- 1 tys. ha w zarządzie,

- 334 ha w dożywotnim użytkowaniu,
- 93 ha w bezumownym użytkowaniu.

Grunty o pow. ok. 8 147 ha pozostają jako wolne i są systematycznie w miarę możliwości przygotowywane i przeznaczone do dzierżawy i sprzedaży w tym w woj. podlaskim znajduje się 12 309 wolnych działek o łącznej powierzchni 6 762 ha.

A. Artemiuk
PIR Porosły

Związek wzajemności członkowskiej „PODLASIE”

Delegaci Walnego Zgromadzenia Podlaskiej Izby Rolniczej dnia 30 czerwca br. podjęli uchwałę o utworzeniu związku wzajemności członkowskiej „PODLASIE” z Towarzystwem Ubezpieczeń Wzajemnych T UW z siedzibą w Warszawie.

Członkami związku mogą być członkowie Izby, którzy przystąpili do Towarzystwa i zawarli co najmniej jedną z umów w zakresie poniżej wskazanych ubezpieczeń:

- budynków wchodzących w skład gospodarstwa rolnego,
- Bezpieczna Zagroda,
- Bezpieczny Agrobiznes.

Dlaczego Podlaska Izba Rolnicza utworzyła związek właśnie z Towarzystwem Ubezpieczeń Wzajemnych T UW?

Ubezpieczenia oparte na zasadzie wzajemności są stare jak świat. Ich istota polegająca na idei solidarnej pomocy: „*jeden za wszystkich, wszyscy za jednego*” nie straciła przez wieki na aktualności i obowiązuje po dziś dzień. Są na to dowody w postaci udziału w rynku ubezpieczeniowym, który w Finlandii wynosi około 80 proc., w Stanach Zjednoczonych 50 proc., a we Francji 40 proc.

W międzywojniu wzajemność ubezpieczeniowa w Polsce kwitła i stanowiła większość, bo aż 65 proc. krajowego rynku ubezpieczeń. Ponad 30 tuw-ów, spośród których Powszechny Zakład Ubezpieczeń Wzajemnych był największym ubezpieczycielem w II RP, obejmowało ofertą w zasadzie wszystkie dziedziny życia społecznego i gospodarczego. Członkami zrzeszonymi w Towarzystwach byli przedstawiciele różnych grup zawodowych, z których najliczniejszą stanowili lekarze i posiadacze pojazdów samochodowych.

Władze komunistycznej Polski dążąc do kontroli nad wszelkimi poczynaniami obywateli zniszczyły niezależne inicjatywy społeczne, w tym ubezpieczenia wzajemne, które zamarły na pół wieku. Renesans nastąpił na początku lat 90. minionego stulecia. Jako pierwsze pojawiło się Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych „T UW”, które z prawnego punktu widzenia jest połączeniem spółki akcyjnej, spółdzielni i stowarzyszenia. Jego istotą jest to, że każdy ubezpieczony w „T UW” zostaje automatycznie jego Członkiem.

Czym jest wzajemność?

Zasadniczym celem działalności Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych „T UW” jest ubezpieczanie swoich Członków na zasadzie wzajemności.

Towarzystwo zrzesza osoby, które przystępując do ubezpieczenia na zasadzie wzajemności, zapewniają sobie lub innym osobom ochronę ubezpieczeniową na wypadek wystąpienia ryzyka. Działalność Towarzystwa skupiona jest przede wszystkim na oferowaniu jak najbardziej dopasowanych do potrzeb Członków usług ubezpieczeniowych.

Każdy ubezpieczony Członek staje się jego współwłaścicielem. Działalność prowadzona jest z myślą o interesie Członków. Tak więc podstawowym zadaniem Towarzystwa jest realizowanie misji jaka

wynika z istoty wzajemności – działanie nie dla zysku czyli działanie non – profit.

Nie ma tu właścicieli – akcjonariuszy, a więc nie zachodzi potrzeba wypracowywania zysku. Każdy ubezpieczający jest Członkiem „T UW”, a zarazem udziałowcem. Jeżeli suma zebranych składek jest wyższa niż kwota wypłaconych odszkodowań, pojawia się nadwyżka, czyli kwota, którą można przeznaczyć na cele wspólne, na przykład na obniżenie składek ubezpieczeniowych, prewencję czy działalność szkoleniową.

Wzajemnościowa działalność ubezpieczeniowa jest nastawiona na zaspokojenie potrzeb osób ubezpieczonych.

Związki wzajemności członkowskiej

Członkowie Towarzystwa dzięki ustawowym regulacjom mogą zorganizować się w grupy tworząc Związki Wzajemności Członkowskiej.

Ubezpieczeni zorganizowani są w wielotysięczne związki wzajemności członkowskiej i ta forma samoorganizacji dominuje obecnie w „T UW”. Umożliwia ona kontrolę nad związkiem i gwarantuje podejmowanie kluczowych decyzji mających decydujący wpływ na jego działalność i rozwój. Reprezentanci największych związków desygnują swoich przedstawicieli do Rady Nadzorczej Towarzystwa.

Zgodnie ze Statutem Towarzystwa Związki Wzajemności Członkowskiej tworzą na Walnym Zgromadzeniu Radę Związku posiadającą prawo głosu, a tym samym prawo do decydowania o losach Towarzystwa, czyli o swoich losach.

Istotą Związków Wzajemności Członkowskiej jest wspólnota interesów ich członków połączonych więzią terytorialną, zawodową bądź środowiskową. Podstawowym celem utworzenia Związków Wzajemności Członkowskiej jest wzajemna ochrona jego członków. Członkowie Związków decydują o sposobie wykorzystania nadwyżki finansowej, którą mogą przeznaczyć na obniżenie składki lub inny wspólny cel a także rozpowszechniają wiedzę o ubezpieczeniach wzajemnych i promują te ubezpieczenia zarówno wśród Członków Związków jak też poza nim.

W Towarzystwie w powołanych Związkach Wzajemności Członkowskiej korzystają z ochrony ubezpieczeniowej między innymi rolnicy, gminy, parafie.

Członkostwo

Działalność Towarzystwa oparta jest na wzajemności i realizuje społeczno-ekonomiczną ideę „*jeden za wszystkich wszyscy za jednego*”. Podstawowym celem Towarzystwa jest zapewnienie pełnej i stosunkowo taniej ochrony ubezpieczeniowej dla Członków. Członkostwo w Towarzystwie uzyskuje się z chwilą złożenia deklaracji członkowskiej, wpłacenia wpisowego, wykupienia udziałów, zawarcia z Towarzystwem umowy ubezpieczenia i opłacenia składki członkowskiej. Członkami mogą być osoby fizyczne posiadające pełną zdolność do czynności prawnych, osoby prawne i jednostki organizacyjne nie będące osobami prawnymi, którym ustawa przyznaje zdolność prawną.

Opracowała: RS

Zamknięcie targowiska w Zambrowie – narastający problem w obrocie zwierząt

Powiat Zambrowski jest typowo rolniczym terenem, ludność trudni się przede wszystkim produkcją mleka lub chowem bydła opasowego jak i trzody. Targowica funkcjonowała od niepamiętnych lat, napędzała handel produktami rolnymi jak również wprowadzała zdrową konkurencję.

Organem odpowiedzialnym za to miejsce był Urząd Miasta na którego terenie znajdowało się miejsce handlu. W dniu 20 czerwca br. został zamknięty przez Powiatowego Lekarza Weterynarii, z powodu nie spełniania wymogów weterynaryjnych.

Wymogi dla targowisk, gdzie prowadzony jest obrót zwierzętami:

- teren o powierzchni minimum 3 ha;
- obiekt oddalony o co najmniej 50 m od innych miejsc przebywania zwierząt;
- teren powinien być oznakowany, utwardzony i ogrodzony oraz powinien zapewnić dostęp do bieżącej wody;
- wydzielone miejsce dla poszczególnych gatunków zwierząt z zadaszeniem;
- wydzielone miejsce dla zwierząt agresywnych, poddanych kwarantannie i padłych;
- wydzielone miejsce dla lekarza weterynarii, prowadzącego nadzór nad przestrzeganiem wymogów;
- czyszczenie oraz dezynfekcja po każdym targu;

Targowisko w Zambrowie nie jest jedynym takim obiektem w Województwie Podlaskim, który tych wymogów nie spełnia, jednak zostało jako jedyne lub jedno z nielicznych zamknięte. Lekarz Weterynarii uzasadnił iż teren nie posiada wymaganej powierzchni, obocznie jest chlewnia trzody chlewnej oraz teren nie jest utwardzony, przez co utrudniona jest dezynfekcja, tak ważna w momencie rozprzestrzeniania się chorób zakaźnych.

Wójtowie gmin, Starosta, Burmistrz oraz Przewodnicząca Rady Powiatowej w Zambrowie wraz z zapraszonymi gośćmi, próbują znaleźć jak najlepsze rozwiązanie aby handel w powiecie zambrowskim powrócił.

Odbyły się już trzy spotkania organizowane przez Przewodniczącą Rady Powiatowej PIR w Zambrowie, która bardzo zaangażowała się w tak ważny dla producentów rolnych temat. Na każde spotkanie zapraszani są goście, m.in.: Posłanka na Sejm RP Bernadeta Krynicka, Członek Zarządu Województwa Podlaskiego Stefan Krajewski, Powiatowy Lekarz Weterynarii Zygmunt Dąbrowski, Kierownik Podlaskiego Oddziału Doradztwa Rolniczego Piotr Tyszka, Prezes Polskiego Zrzeszenia Producentów Bydła Mięsnego Jerzy Wierzbicki, a także przedstawiciele Podlaskiego Związku Hodowców Bydła i Producentów Mleka.

Plany budowy tzw. targowicy są dość dalekosiężne, iż w przyszłości byłaby możliwość utworzenia pierwszego w Polsce domu aukcyjnego. Najważniejsze jednak kwestią w tym momencie jest wznowienie obrotu zwierzętami w powiecie zambrowskim. Pod uwagę brane są lokalizacje w trzech gminach: Rutki Kossaki, Zambrów przy trasie Zambrów-Łomża, Szumowo w miejscowości Ostrożne. Trwają w dalszym ciągu rozmowy samorządowców nad wybraniem adekwatnej lokalizacji. Tematem najbardziej burzliwym jest finansowanie inwestycji iż koszt może dojść do 5 mln złotych, na co pojedynczego samorządu zwyczajnie nie stać. Zarówno Poseł na Sejm Bernadeta Krynicka jak i Członek Zarządu Województwa Podlaskiego Stefan Krajewski informowali o możliwości skorzystania z dofinansowania PROW na budowę i modernizację targowiska w kwocie miliona zł. Pozostała suma musią rozdzielić między siebie samorządy. Poseł Krynicka złożyła obietnicę iż poruszy temat targowicy w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Czekamy na dalszy ciąg rozwoju problemu targowicy w powiecie zambrowskim.

Podlaska AgroLiga 2016

7 lipca 2016 r. w sali konferencyjnej Podlaskiego Urzędu Wojewódzkiego odbyło się rozstrzygnięcie Podlaskiej AgroLigi 2016. W tym roku w kategorii „Rolnicy” I miejsce i tytuł Mistrza Podlaskiej AgroLigi 2016 komisja przyznała gospodarstwu Doroty i Andrzeja Dziekońskim z miejscowości Dziekonia w gminie Mońki. Więcej informacji na temat zwycięzców w dalszej części czasopisma.

Tytuł Mistrza w kategorii firm uzyskała **Grupa Agrocentrum Sp. z o.o.** z Grajewa. Agrocentrum to firma wyłącznie z polskim kapitałem, produkująca pasze według najwyższych światowych standardów. Prezesem jest Adam Pietruszyński. Zakład zatrudnia około 100 osób. Grupa Agrocentrum to nowoczesna firma z ponad 20-letnim doświadczeniem w produkcji mieszanek produkcyjnych. Produkują najwyższej jakości pasze dla wszystkich gatunków zwierząt gospodarskich. Głównym celem firmy jest tworzenie innowacyjnych produktów spełniających wymagania hodowców.

Konkurs Podlaskiej AgroLigi co roku wyłania liderów agrobiznesu w kategorii gospodarstwa rolne i przedsiębiorstwa. W tegorocznej edycji AgroLigi wzięło udział osiem gospodarstw i sześć firm. Galę oficjalnie otworzył Dyrektor Podlaskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego – Grzegorz Mikołajczyk. Władze województwa reprezentował Wojewoda Podlaski Bohdan Paszkowski zaś Urząd Marszałkowski – Marszałek Jerzy Leszczyński oraz Członek Zarządu Województwa

– Stefan Krajewski. Z ramienia Podlaskiej Izby Rolniczej w uroczystości brali udział Prezes – Grzegorz Leszczyński, oraz Prezes Spółki PROSPERITA – Joanna Raś.

Uczestnicy konkursu Podlaskiej AgroLigi 2016:

Kategoria Rolnicy

- Mistrz Podlaskiej Agroligi 2016 – Dorota i Andrzej Dziekońscy z miejscowości Dziekonia, gm. Mońki, pow. moniecki

- I Wicemistrz – Bożena i Janusz Wnorowscy z miejscowości Nowe Wykno, gm. Kulesze Kościelne, pow. wysokomazowiecki
- II Wicemistrz – Mikołaj Korol z miejscowości Mielnik, gm. Mielnik, pow. siemiatycki
- Laureaci:
 - Ewelina i Przemysław Leńkowscy z miejscowości Pruska, gm. Bargłów Kościelny, pow. augustowski
 - Barbara i Jan Jarmocik z miejscowości Orzechowicz, gm. Bielsk Podlaski, pow. bielski
 - Zoja i Wiktor Grycuk z miejscowości Szostakowo, gm. Czyże, pow. hajnowski
 - Dżenneta i Mirosław Bogdanowiczowie z miejscowości Krużyniany, gm. Krynki, pow. sokólski
 - Krystyna i Jerzy Górni z miejscowości Wólka, gm. Filipów, pow. suwalski
- Mistrz Podlaskiej Agroligi 2016 - Grupa Agrocentrum Sp. z o.o. z Grajewa, gm. Grajewo, pow. Grajewski
- I Wicemistrz - P.P.H.U. Inter-Tech Piotr Jankowski z Zambrowa, gm. Zambrów, pow. Zambrowski
- II Wicemistrz - PHU Optima, Paweł Wyszynski z Kleosina, gm. Juchnowiec Kościelny, pow. białostocki
- Laureaci:
 - Baza Maszynowa Danex z miejscowości Rogienice Wielkie, gm. Mały Płock, powiat kolneński
 - „Syta Panna” – Beata Prejs-Siergiejewicz z miejscowości Dłużniewo, gm. Łomża, pow. Łomżyński
 - Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe Sodyba z Puńska, gm. Puńsk, pow. sejneński

Anna Obermiller
PIR Porosły

Kategoria Firmy

Podlascy hodowcy owiec – pierwsi uczestnicy w historii Agroligi

Państwo Ewelina i Przemysław Leńkowscy z gminy Bargłów Kościelny prowadzą 40 ha (w tym ok. 13 ha dzierżawy) gospodarstwo na własny rachunek od 5 lat. Specjalizują się w hodowli owiec rasy polska owca nizinna w typie użytkowym mięsno – wełnistym.

Pan Przemysław posiada wykształcenie rolnicze. Ukończył szkoły rolnicze w Bargłowie oraz Dowspudzie. Studiował na Politechnice Białostockiej – Wydział Zarządzania na kierunku technologii produkcji i biznes w rolnictwie. Owce w tym gospodarstwie to prawie 50 lat historii. Hodowlę rozpoczął dziadek na początku lat 70, kiedy stan średnioroczny liczył 50 sztuk, a głównym celem była produkcja wełny. Ojciec zwiększył produkcję do ok. 100 sztuk. Po przejęciu gospodarstwa pan Przemysław postanowił kontynuować rodzinną tradycję. Skorzystał z premii dla młodych rolników i unowocześnił hodowlę, dzięki czemu gospodarstwo spełnia dziś wszelkie standardy unijne.

Na chwilę obecną stado podstawowe to 211 matek, 8 tryków rozplodowych, 36 jarek, 4 trzyczki i 28 jagniąt. Plenność jest powyżej 150%. Matki pochodzą z własnej hodowli, a tryki są regularnie wymieniane. Stanówka u owiec rozpoczyna się w połowie maja. Wykorzystywany jest

efekt uderzeniowy tzw. flesh effect polegający na dostarczeniu matce odpowiedniej ilości białka. Z tego względu rodzi się więcej jagniąt. Cięża owcy trwa 155 dni. Najwięcej pracy jest w czasie wykotów, gdzie głównym celem jest osiągnięcie jak największej ilości żywych młodych.

Dojrzałość płciową owce osiągają w wieku 6-7 miesięcy. Remont stada jest regulowany nie tylko wymianą pokolenia, ale zostawia się również te sztuki, które mają odpowiednią punktację.

Głównym kierunkiem gospodarstwa jest hodowla jagniąt rzeźnych. Roczna sprzedaż wynosi około 325 sztuk. Organizatorem sprzedaży jest Regionalny Związek Hodowców Owiec i Kóz. Ponadto do polskich zakładów rocznie sprzedaje się około 1 230 kg wełny, gdzie robiona jest przędza do wytwarzania tkanin dla przemysłu odzieżowego, część wykorzystywana jest przez producentów samochodów jako wypełniacz do siedzeń, do produkcji dywanów i kołder oraz jako wypełniacz do urządzeń dźwiękochłonnych.

Produkcja roślinna jest dostosowana głównie do potrzeb żywieniowych zwierząt. Owce karmione są sianem, sianokiszonką, lucerną, gniecioną śrutą zbożową i kiszonką z kukurydzy. Zwierzęta dodatkowo otrzymują kredę pastewną oraz mikro i makroelementy. Średnia masa ciała dorosłej owcy to 80 kg, tryka 100 kg, jagnięcia ok. 40 kg.

Owce wymagają też zabiegów higienicznych, tj. korekta racic, odrobaczanie i strzyżenie. Raz w roku pobierana jest krew, w celu zdiagnozowania czy stado jest wolne od białaczki, brucelozy, niebieskiego języka i gorączki Q. Ponieważ mamy do czynienia z owcami hodowlanymi, jagniętom pozostawionym do dalszej hodowli obcina się ogony. Jest to zabieg lekarsko – weterynaryjny wynikający z technologii

produkcji. Poza tym bardzo ważne jest prowadzenie dokumentacji, tj. wpisy do ksiąg, ważenie jagniąt w 56 dniu od urodzenia oraz zakolczykowanie w ciągu 180 dni. W okresie jesiennym sporządzana jest inwentaryzacja stada.

Hodowla owiec ma wiele zalet. Jedną z nich jest produkcja niestandardowej żywności. Natomiast we Francji są wykorzystywane do przydeptywania wałów powodziowych oraz do zachowania bioróżnorodności w przyrodzie. Zwierzęta te wyjadają takie gatunki traw, których nie jedzą krowy i w związku z tym naturalne siedliska nie zarastają jednym dominującym gatunkiem roślin. Obecnie hodowlę owiec można określić mianem rozwojowego przedsięwzięcia, gdyż jest coraz większe zapotrzebowanie na wysokiej jakości jagnięcinę. Odchodzi się od stereotypowego myślenia o tym mięsie, bo też docierają do nas nowe sposoby jej przyrządzania. Zauważalne jest też większe zainteresowanie taką działalnością na obszarach, borykających się z wirusem ASF u trzody chlewnej. Owce cieszą się też dużym zainteresowaniem wśród turystów, szczególnie dzieci. Państwo Leńkowscy mają w planach dalszy rozwój gospodarstwa poprzez budowę kolejnej ovczarni. Swoim udziałem w Agrolidze pokazali, że Podlasie to nie tylko zagłębie mleczarskie, ale może w przyszłości „wyspy owcze”.

Justyna Bogdan
PIR Augustów

Oryginalny pomysł na gospodarstwo rodzinne

Państwo Dorota i Andrzej Dziekońscy to tegorocznymi zwycięzcami Podlaskiej Agroligi.

W maju b.r. Wojewoda Podlaski wyróżnił gospodarstwo „*Za godną upowszechnienia kreatywność w przetwórstwie rolno-spożywczym.*” O drodze jaką przemierzali by znaleźć się w tym miejscu, pracy włożonej w rozwój gospodarstwa i planach na przyszłość rozmawialiśmy z właścicielem gospodarstwa.

Pan Andrzej przejął gospodarstwo rolne od rodziców w 1982 r. Wówczas było to 8 hektarów a produkcja wielokierunkowa – trochę krów mlecznych, trochę świń. Systematycznie przez kolejne lata było powiększane co spowodowało, że dzisiaj Państwo Dziekońscy posiadają 44 hektarowe gospodarstwo, z czego 36 hektarów zajęte jest pod uprawę zbóż i łubinu, resztę stanowią łąki i las. Gospodarstwo nastawione jest na produkcję zwierzęcą. Zasiwy wykorzystywane są do produkcji pasz w gospodarstwie, którą karmiona jest trzoda chlewna. Żywnienie wspomagane jest też gotowymi koncentratami. Dobra rasa i zbilansowane żywienie sprawiają, że przyrosty masy tuczników w tym gospodarstwie sięgają nawet powyżej 900 gram dziennie. Rocznie w gospodarstwie odchowuje się około 1 000 sztuk świń. Wszystkie są ubijane na miejscu - w własnej rzeźni, która powstała w 1997 roku.

Początkowo rolnicy sprzedawali półtusze. Potem powstał pomysł powiększenia działalności o wyrób gotowych wędlin.

W 2012 r. Ośrodek Doradztwa Rolniczego zorganizował wyjazd do Austrii, podczas którego Pan Andrzej podpatrzył jak funkcjonują małe rodzinne firmy – między innymi masarnie za granicą. Tam wyroby wytwarzane w gospodarstwach sprzedawane są w miejscu produkcji, w sklepikach przydomowych. To zainspirowało go do zastosowania takiego rozwiązania w swoim gospodarstwie. Szybko przystąpił do załatwiania formalności, w rezultacie przebudował garaże i zaadaptował budynki na masarnię. Najpierw był sklepik przy rzeźni, potem kiedy rozpoczęła się produkcja wędlin a liczba klientów rosła powstał sklepik przed wjazdem do gospodarstwa, a drugi w Białymstoku. Ponadto w mięso i produkty pochodzące z gospodarstwa Państwa Dziekońskich zaopatrują się też okoliczne sklepy m.in.: z Białegostoku, Moniek, Goniądza, Knyszyna. Coraz więcej amatorów wędlin z Dziekońki mieszka za granicą. Od kilku lat gospodarstwo ma stałego odbiorcę w Belgii.

Jak mówi Pan Andrzej jego gospodarstwo to interes rodzinny, istnieje podział obowiązków, oczywiście czasem członkowie rodziny muszą się wymieniać lub zastępować, bo w życiu zdarzają się różne sytuacje. Pan Andrzej zajmuje się głównie pracą w gospodarstwie rolnym i hodowlą trzody, syn przetwarzaniem mięsa, a żona najczęściej pilnuje spraw formalnych, rachunkowych i organizacją. Prowadzi biuro a kiedy trzeba pomaga pozostałym członkom rodziny w ich obowiązkach. Zakład zatrudnia również sześciu pracowników.

Środki na rozwój gospodarstwa, który jest jednocześnie przestrzenią życiową ale i zawodową dla całej rodziny pochodziły w części z środków własnych, przy znacznym udziale funduszy unijnych. Gospodarstwo skorzystało z działania „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” dzięki czemu zakupiony został między innymi samochód dostawczy i nowoczesny sprzęt niezbędny do uboju, a z działania „Modernizacja gospodarstw rolnych” gospodarstwo zakupiło ciągnik i maszyny niezbędne do pracy w polu. Jak informuje właściciel „dzięki funduszom unijnym ma nowy park maszynowy”.

W sprawie planów na najbliższą przyszłość, w ubiegłym roku rolnik przygotował i złożył kolejny wniosek by pozyskać fundusze unijne, które przeznaczone zostaną na rozbudowę i remont istniejącego zakładu oraz kupno urządzeń służących zwiększeniu asortymentu.

Życzymy kolejnych sukcesów i spełnienia planów. Liczymy iż przytoczona historia zainspiruje innych rolników do szukania własnej drogi i pomysłu na osobisty rozwój i własny biznes w branży rolnej.

*Elżbieta Makowska
PIR Grajewo*

Trochę upalnie, ale... jak zawsze smacznie, kolorowo i wesoło

W niedzielę 26 czerwca b.r. podczas XXIII Regionalnej Wystawy Zwierząt Hodowlanych w Szepietowie **Podlaska Izba Rolnicza** zorganizowała **PIKNIK WIEPRZOWY** w ramach projektu realizowanego ze środków Funduszu Promocji Mięsa Wieprzowego. Podczas imprezy zaprezentowaliśmy produkty z polskiego mięsa wieprzowego. Pomimo żaru, który lał się z nieba nasze stoisko cieszyło się ogromnym

powodzeniem. Odwiedzający mogli spróbować wędlin min. beleronu, golonki, ogonówki, słoniny w przyprawach, salcesonu, boczku, kabanosów oraz potraw takich jak: pierogi z mięsem, kaszanka oraz babka ziemniaczana z mięsem wieprzowym. Przeprowadziliśmy wiele obfitujących w nagrody konkursów, gier i zabaw dla dzieci oraz dorosłych. Imprezie oprócz smacznej degustacji towarzyszył koncert zespołu COVER TONE. Podczas Pikniku rozdawane były ulotki i materiały promujące produkty oraz potrawy z mięsa wieprzowego. Ponadto była wyświetlana prezentacja pt. „Polskie Smaki czyli wszystko, co warto wiedzieć o wieprzowinie”. Celem pikniku było promowanie wśród konsumentów mięsa wieprzowego i jego przetworów poprzez zwiększenie jego spożycia w codziennej diecie. Honorowym gościem na pikniku był Jacek Bogucki Wiceminister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Targi w Szepietowie to nie tylko Piknik Wieprzowy. Już po raz dwudziesty trzeci hodowcy wystawiali w konkursu swoje najlepsze zwierzęta. Przez dwa dni 25 – 26 czerwca 2016 r. można było podziwiać najpiękniejsze okazy: bydła ras mlecznych i mięsnych, koni, owiec, drobiu i królików. Jak na mleczną potęgę kraju przystało licznie zaprezentowano bydło mleczne. Hodowcy przywieźli ponad 150 krów i jałowic. Wśród bydła mięsnego można było oglądać rasy: limousin, charolaise, simental i hereford. Hodowcy koni zaprezentowali polskie konie zimnokrwiste oraz konie typu sokólskiego. Podczas III Ogólnopolskiej Wystawy Drobiu Hodowlanego i Użytkowego im. Adama Medykiewicza zaprezentowano stadka kur nieśnych i brojlerów, kaczek, gęsi, indyków, przepiórek oraz innych gatunków drobiu. Ho-

downy z całej Polski wystawili ponad 200 sztuk drobiu hodowlanego oraz kolorowy drób ozdobny. W program szepietowskich wystaw na stałe wpisała się też Ogólnopolska Wystawa Królików, podczas której zaprezentowano około 500 sztuk królików różnych rasach. Starannie przygotowane zwierzęta zostały ocenione przez komisję konkursową, która wyłoniła superczempiony, czempiony oraz wiceczempiony. Podlaska Izba Rolnicza ufundowała puchary dla superczempionów, które wręczał Prezes Grzegorz Leszczyński oraz Barbara Ewa Laskowska – Dyrektor Biura PIR.

Podczas XXIII Regionalnej Wystawy Zwierząt Hodowlanych w Szepietowie 10 osób – w tym pracowników i delegatów Podlaskiej Izby Rolniczej zostało uhonorowanych odznaczeniami „zasłużony dla rolnictwa”. Odznaczenia wręczał Wiceminister Rolnictwa i Rozwoju Wsi Jacek Bogucki.

Kolejnych smakowitości można było skosztować w niedzielę 24 lipca 2016 r. podczas IV Festiwalu Kultury Tatarskiej i Zawodów Łucznicstwa Konnego Tatarów Polskich, w Białostockim Muzeum Wsi gdzie odbył się Piknik Jagnięcy pt. „Jagnięcina podlaska – walory smakowe i zdrowotne”. Było to wspólne przedsięwzięcie Regionalnego Związku Hodowców Owiec i Kóz w Białymstoku oraz Regionalnego Sekretariatu Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich województwa podlaskiego. Podczas pikniku goście mieli niepowtarzalną okazję spróbować potraw z jagnięciny przygotowanych przez szefa kuchni oraz właściciela białostockiej restauracji „Sztuka Mięsa”. Kucharz zaproponował m.in: zupę z kawałkami mięsa jagnięcego i soczewicą, gulasz jagnięcy, potrawkę z mięsa jagnięcego, goleń jagnięcą. Mięso pochodziło z lokalnej hodowli owiec rodzimej rasy „Wrzosówka”, która jest charakterystyczna dla naszego regionu. Podczas imprezy rozdawane były także broszury promujące spożycie mięsa jagnięcego, jego walory smakowe i zdrowotne. Pogoda na szczęście dopisała a ciekawość nowych smaków sprawiła że piknik cieszył się dużym powodzeniem i do Białostockiego Muzeum Wsi przybyło kilkaset osób z całego województwa.

W czerwcu była wieprzowina, w lipcu jagnięcina a w sierpniu przyszedł czas na... mleko. Mleko i jego przetwory były bohaterem PIKNIKU MLECZNEGO (w ramach projektu realizowanego ze środków Funduszu Promocji Mleka) podczas Gościńca Łomżyńskiego 6 sierpnia 2016 r. Podczas imprezy zaprezentowaliśmy produkty i przetwory mleczne z najlepszych mleczarni naszego województwa, m.in. jogurty, kefiry, maślanki, mleka smakowe, serki, żółte sery, naleśniki, pierogi z serem, serniki oraz dania wykonane przez wspaniałego kucharza z „Karczmy u Stryja” takie jak: pierogi z twarogiem na słodko, ruskie, ze szpinakiem i serem żółtym, naleśniki z twarogiem i jagodami, krostki z twarogiem, sernik z brzoskwinia, sery wiejskie, pajda chleba wiejskiego z twarogiem, rzodkiewką i szczypiorkiem, strucla wiejska z żółtym serem, kisz serowa ze szpinakiem i serem feta, kopytka z twarogiem i cukrem, chłodnik ogórkowy, zupa śmietanowa z mięsem i pieczarkami, racuchy po wiejsku oraz wiele innych. Przeprowadziliśmy wiele obfitujących

w nagrody, konkursów, gier i zabaw zarówno dla dzieci jak i dorosłych (np. z zakresu wiedzy o mleku i właściwym odżywianiu, ze znajomości przysłów o krowach i mleku, konkursy sprawnościowe – zaganianie krowek, rzut „naleśnikiem”, gdzie krowka ma ogon, wyścigi krowek, najgłośniejsza krowka, konkursy plastyczne – malowanie, lepienie krowek z plasteliny, najpiękniejsza krowka w zagrodzie) oraz loterię fantową. Uczestnicy imprezy oprócz nieustannie trwającej degustacji mieli zapewnione jeszcze inne ciekawe atrakcje, m.in. koncert Młodych Talentów, Mistrzostwa Polski w Jedzeniu Fafernuchów, koncert zespołu Firewalk oraz występy zespołów: No To Co, Mariki, Brovar L, natomiast gwiazdą wieczoru był zespół LeMon. Podczas pikniku rozdawane były ulotki i materiały promujące mleko oraz produkty mleczne. Ponadto pod namiotem Podlaskiej Izby Rolniczej wyświetlana była prezentacja pt. „Postaw na Mleko”. Celem pikniku było propagowanie odżywczych właściwości mleka i jego roli w piramidzie zdrowego żywienia oraz promocja produktów regionalnych, tradycyjnych i ekologicznych z terenu województwa podlaskiego. Serwowane podczas degustacji potrawy miały pokazać

kilka ciekawych pomysłów na wykorzystanie mleka i jego przetworów. Hostessy, osoby obsługujące stoisko oraz konferansjer prowadzący piknik przekonywali odwiedzających – dlaczego warto spożywać mleko oraz produkty mleczne. Informowali m.in., że mleko jest produktem gęstym żywieniowo co oznacza, że dostarcza on stosunkowo dużo składników odżywczych tj. witamin, minerałów, i pełnowartościowego białka przy niewielkim nakładzie energetycznym. Dlatego warto włączyć mleko i jego produkty na stałe do naszej diety.

Gościńiec łomżyński to jedna z największych imprez kulturalnych w Łomży przyciągająca około 10 tyś mieszkańców Łomży i okolic.

Agnieszka Artemiuk

Anna Obermiller

Anna Pietraszewicz

PIR Porosły

REKLAMA

AUTORYZOWANY DYSTRYBUTOR

www.aldo.agro.pl

ALDO

Oddział w Myszynie, ul. Stefanowicza, 07-430 Myszyniec, tel. (29) 77 21 980

Oddział w Mrągowie, ul. Olsztyńska 13A, 11-700 Mrągowo, tel. (89) 74 10 098

Oddział w Elku, ul. Srebrna 12, 19-300 Elk, tel. 600 261 376

Krzysztof Szaciło

Delegat Podlaskiej Izby Rolniczej w Mońkach oraz delegat do Walnego

Zgromadzenia Izby drugą kadencję. Od stycznia 2016 Przewodniczący Rady PIR w Mońkach. Wykształcenie wyższe techniczne, żonaty, troje dzieci. Gospodaruje razem z żoną na 50 ha w gospodarstwie specjalizującym się w produkcji mleka. Stado liczy 40 sztuk bydła i 30 sztuk młodeży, część to opasy, a pozostałe zwierzęta przeznaczone do odbudowy stada.

Pozostałe pełnione funkcje:

- Członek Rady sołeckiej Kalinówka Kościelna
- Członek Powiatowej Rady Zatrudnienia w Mońkach poprzedniej i obecnej kadencji
- Odznaczony medalem „Zasłużony dla rolnictwa” przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi

- Przewodniczący komisji rewizyjnej gminnej spółki wodnej Jaskranka w Knyszynie
- Wiceprezes Podlaskiego Związku Hodowców Bydła koła monieckiego
- Od 2016 Przewodniczący Rady PIR w Mońkach

Działalność Pana Krzysztofa skierowana jest przede wszystkim na potrzeby rolnictwa. Pragnie, aby zawód rolnika stał się opłacalny, a on czerpał z tego satysfakcję. Uważa, że potrzebna jest większa współpraca delegatów w Radzie i nie tylko, jedno spotkanie w kwartale, ale wtedy gdy istnieje taka potrzeba. Chce bardziej uczestniczyć w kwestiach opiniowania. Jest otwarty na współpracę.

*PIR Mońki
Ireneusz Olszewski*

Zbigniew Dembowski

rolnik, lat 65, żonaty, czworo dzieci. Wspólnie z żoną prowadzi 25 ha gospodarstwo w gminie Jaświły. W gospodarstwie rolnym produkowane jest mleko, hodowane jest bydło opasowe, którego stado liczy w tej chwili 50 szt. oraz prowadzona jest produkcja roślinna. Z Podlaską Izbą Rolniczą związany jest od początku istnienia – co więcej jest jednym ze współzałożycieli Izby w województwie podlaskim. W pierwszej kadencji pełnił funkcję Wiceprezesa, później Członka Zarządu, natomiast od stycznia 2016 roku jest delegatem do Walnego Zgromadzenia PIR z ramienia monieckiej Rady Powiatowej. Ponadto Pan Zbigniew

jest Radnym powiatu monieckiego, gdzie pełni też funkcję Przewodniczącego Komisji Rewizyjnej. Jest członkiem Komisji Rozwoju Gospodarczego i Zespołu Doradczego d/s Rozwiązywania Problemów Rolnictwa Województwa Podlaskiego. Bardzo chętnie włącza się we wszelkie działania na rzecz powiatu monieckiego, województwa podlaskiego oraz w działalność Podlaskiej Izby Rolniczej. Uczestniczy z dobrym skutkiem w rozwiązywaniu problemów z którymi na co dzień zmagają się podlascy rolnicy i lokalne społeczności.

*Ireneusz Olszewski
PIR Mońki*

Sierpniowe przetwory

Mus jabłkowy

Składniki:

2 kg jabłek, 1 cytryna, woda (potrzeba jej tyle żeby można ułożyć w niej pokrojone jabłka), ok. 60 – 70 dkg cukru.

Przygotowanie:

Jabłka obieramy kroimy na ćwiartki i usuwamy gniazda nasienne. Następnie jabłka moczymy w wodzie z sokiem z cytryny (po takiej kąpieli jabłka będą mięciutkie). Później odcedzić jabłka i pokroić je w kostkę. Pokrojone jabłka z odrobiną wody smaży w rondlu. Po ok 5 minutach smażenia dodajemy cukier (ilość cukru trzeba dostosować do smaku jabłek). Jabłka z cukrem smaży bez przykrycia aby odparowały, przez 15 – 20 min.- trzeba je też często mieszać, bo mogą się przypalić. Gdy odparują i zgęstnieją, przelewamy gorący mus do gorących słoików. Słoiki szybko zamykamy, przewracamy do góry dnem i przykrywamy kocem do wystygnięcia (nie pasteryzować).

Sok z czarnego bzu

Składniki:

3 kg czarnego bzu, 1szklanka wody, 3 łyżki soku z cytryny, 0,5 kg cukru.

Przygotowanie:

Dojrzały czarny bez, umyć i obrać kuleczki z „parasolek”. Najlepiej nadaje się do tego widelec. Zielone kuleczki wyrzucić. Bez włożyć na garnka zalać szklanką wody. Doprowadzić do wrzenia i gotować bez przykrycia około 15-20 min. Lekko przestudzić wylać na gęste sitko i pozostawić żeby odcedził sok. Nie przecieramy i nie mieszamy. Na 1,5 litra soku dodajemy 0,5 kg cukru, sok z cytryny i doprowadzamy do wrzenia. Sok rozlewamy do wyparzonych słoików, szczelnie zakręcamy. Pasteryzujemy około 10 min.

Salatka z ogórków

Składniki:

2 kg ogórków gruntowych, 250 g cebuli, 250 g marchewki, 2 papryki czerwone, 5 ząbków

czosnku, 3 łyżki posiekanej zielonej pietruszki, 1 łyżka soli,

Zalewa:

0,5 szkl octu 10% Jamar, 1,5 szkl wody, 0,5 szkl cukru, szkl oleju, 5 ziarenek ziela angielskiego, 5 ziarenek pieprzu, 3 goździki, 4 listki laurowe

Przygotowanie:

Ogórki umyć i razem z skórką pokroić w cienkie plasterki, cebulę obrać i pokroić w piórka, paprykę oczyścić z nasion i pokroić w cienkie paski, marchewkę oczyścić i zetrzeć na tarce, czosnek pokroić w cienkie plasterki. Wszystkie warzywa razem z zieloną pietruszką wymieszać dodając 1 łyżką soli i odstawić na 2 godziny. Wszystkie składniki zalewy oprócz oleju zagotować i wystudzić. Zimną zalewą i olejem zalać warzywa, wymieszać. Napełnić warzywami słoiki i zalać zalewą. Szczelnie zakręcić i pasteryzować około 15 min.

NIEDOCENIANA SIARKA

Głównymi składnikami pokarmowymi dla roślin są: azot (N), fosfor (P), potas (K), wapń (Ca) i magnez (Mg) oraz siarka (S). Ich duża zawartość w roślinach zakwalifikowała je do tzw. makroelementów, których zawierają około 1000-krotnie więcej niż mikroelementów. Od zasobności w te pierwiastki zależy ilość i jakość plonów. Jednocześnie bardzo ważnym czynnikiem jest odczyn gleby (pH). Od niego zależy między innymi czy roślina będzie mogła wykorzystać zasoby występujące w podłożu. O ile powszechnie wiadomo, iż N, P, K, Ca, Mg są niezbędne dla roślin uprawnych, to już siarka (S) jest dość zaniedbanym składnikiem pokarmowym, szczególnie na obszarze Podlasia. Zasobność w ten pierwiastek na naszym terenie w większości jest niska, dodatkowo przy przeważającej kwaśnej glebie zmniejszającej dostępność siarki dla roślin. Przyswajalność tego składnika można zwiększyć poprzez odkwaszenie gleby przez wapnowanie, jednak w optymalnej ilości, gdyż także nadmiar wapna utrudnia pobieranie siarki. Z tych powodów warto zlecić badanie gleby na odczyn i zawartość makroelementów pod kątem ekonomicznego zastosowania wapna oraz nawozów zawierających siarkę, aby wymiennie zwiększyć plony oraz poprawić ich jakość. Badania takie można wykonać w Okręgowej Stacji Chemiczno-Rolniczej w Białymstoku.

Siarka jest niezbędna roślinom do zachodzących w nich podstawowych procesów biochemicznych. Zbyt mała ilość tego pierwiastka powoduje ograniczenie syntezy białka i tłuszczów oraz obniżenie ich jakości w roślinie. Optymalna zawartość siarki w glebie przyczynia się do zwiększenia zawartości karotenu w warzywach, polepszenia smaku czosnku i cebuli oraz zwiększenia plonu nasion roślin oleistych. Jest wiele roślin o znacznym zapotrzebowaniu na siarkę i są to głównie: motylkowate (koniczyna, lucerna, seradela, bobik), oleiste (rzepak, gorczyca, len oleisty, soja, słonecznik), strączkowe (fasola, groch), kukurydza, burak cukrowy, ziemniak, kapusta, rzodkiew, rzepa, cebula, czosnek, a także zboża. Rośliny te pobierają 40 kg i więcej siarki z 1 ha oraz wyraźnie reagują na dodatek tego składnika zwiększeniem plonów. Przy dobrym zaopatrzeniu w siarkę wzrasta tolerancja roślin na zbyt wysokie czy zbyt niskie temperatury oraz niedobór wody, a także wzrasta odporność na choroby.

Rośliny pobierają siarkę głównie z gleby, ale także z wody i powietrza. W przypadku bardzo niskiej zawartości w podłożu siarki siarczanowej (najaktywniejszej jej formy) rośliny są w stanie zaspokoić nawet 50% swojego zapotrzebowania z atmosfery. Jednak na Podlasiu nie występuje przemysł, wydobywanie surowców energetycznych czy wysokie zurbanizowanie powodujące główne skażenie powietrza siarką, dlatego rośliny nie mają możliwości zaopatrzenia się w ten składnik z atmosfery.

Niedobór siarki prowadzi początkowo do zmniejszenia syntezy białka, a następnie do zahamowania wzrostu rośliny, w pierwszej kolejności liści i części nadziemnych. Zmniejszenie zawartości chlorofilu w liściu objawia się w postaci chlorozy siarkowej. Choroba pojawia się głównie na najmłodszych liściach. W przypadku zbóż objawy są widoczne na całej blaszce liściowej. U dwuliściennych objawia się to chlorozą międzynacyniową, którą można zaobserwować jako jaśniejsze przebarwienia między nerwami. W rzepaku niedobór siarki powoduje zmniejszenie się kwiatów i ich słabsze żółte wybarwienie, co ma olbrzymie znaczenie dla pszczół. Szacuje się, że na skutek udziału pszczół w zapyłaniu rzepaku, w zależności od odmiany oraz warunków pogodowych w okresie kwitnienia, następuje wzrost plonu nasion od 10 do nawet 30%.

Nadmiar siarki w glebie poprzez właściwości zakwaszające powoduje jej degradację oraz jest bezpośrednio szkodliwy dla roślin. Powoduje też wypieranie z kompleksu sorpcyjnego gleby wapna i magnezu. Także rozkład substancji organicznej spowolniony jest z powodu zaniku użytecznej mikroflory, której miejsce zajmują grzyby. Gleby takie nie oczyszczają się tak łatwo jak powietrze czy woda, więc siarkę należy stosować ostrożnie.

Wszystkie składniki mineralne współdziałają ze sobą, dlatego ważne jest zachowanie równowagi między nimi. Na funkcjonowanie siarki w roślinie mają wpływ między innymi: odczyn (jony H⁺), fosfor (P), wapń (Ca) i azot

(N). Ten ostatni odgrywa tu kluczową rolę. Rośliny dobrze odżywione azotem i siarką produkują więcej białka o lepszej jakości oraz poprzez efektywniejsze działanie azotu dają większy plon. Roślina zwiększa także produkcję suchej masy, co ma duże znaczenie w przypadku zbóż.

W naszych warunkach glebowo-klimatycznych podstawowym czynnikiem wpływającym na ilość występowania siarki w glebach jest zawartość materii organicznej, która ma zdolność gromadzenia tego składnika pokarmowego. Gleby organiczne (torfowe i bagienne) zawierają z natury znacznie więcej tego pierwiastka niż gleby mineralne. Gleby mineralne zasobne w próchnicę zawierają znacznie więcej siarki niż gleby o małej zawartości próchnicy. Jest też regułą, iż warstwa orna zawiera większe ilości tego pierwiastka niż warstwy głębsze. Badania wykazały, iż zawartość siarki w warstwie powierzchniowej na glebach ciężkich jest większa niż na glebach lekkich.

Na glebach rolniczych wzbogacenie siarką można uzyskać poprzez zastosowanie nawożenia organicznego jak i mineralnego. Obornik zawiera 0,08% S, więc 10 ton tego nawozu wprowadza 8kg S. Nawozy mineralne, do których należą: siarczan potasu, siarczan amonu, kalimagnezja, superfosfat i kainit, zawierają znacznie większe zawartości tego składnika (7-24% S). Od zastosowania nawozów z siarką do uwolnienia tego składnika do gleby w formie przyswajalnej przez rośliny musi upłynąć trochę czasu, dlatego trzeba odpowiednio wcześniej zaopatrzyć się w wiedzę o zapotrzebowaniu na siarkę pól planowanych pod uprawę.

Badania gleb na odczyn, zawartość składników pokarmowych (w tym siarki) i próchnicy można zlecić Okręgowej Stacji Chemiczno-Rolniczej w Białymstoku, gdzie można również uzyskać wszelkie informacje dotyczące pobierania próbek oraz nawożenia.

mgr Monika Mikołajczyk
OSChR Białystok

OKRĘGOWA STACJA CHEMICZNO-ROLNICZA W BIAŁYMSTOKU

15-027 Białystok, ul. Ogrodowa 10, tel./fax: 857435841, 857435457

ANALIZUJE

GLEBY
PŁODY ROLNE
PASZE GOSPODARSKIE
NAWOZY I ŚRODKI DO UŻYTIANIA GLEBY

OPRACOWUJE

ZALECENIA NAWOZOWE DLA UPRAW
MAPY ODCZYNU I ZASOBNOŚCI GLEB
POTRZEBY WAPNOWANIA GLEB

PROWADZI

SZKOLENIA Z ZAKRESU NAWOŻENIA
DORADZTWO NAWOZOWE
BADANIA NA RZECZ ŚRODOWISKA ROLNICZEGO

UCZESTNICZY W

KRAJOWYCH I LOKALNYCH MONITORINGACH
EKOLOGICZNYCH
ROZWIĄZYWANIU ŚRODOWISKOWYCH
PROBLEMÓW ZWIĄZANYCH Z ROLNICTWEM

SZCZEGÓŁY: www.oschr.bialystok.pl

Wiarygodność wyników analiz wykonanych w laboratorium naszej Stacji gwarantuje certyfikat akredytacji laboratorium badawczego nr AB 823 nadany przez Polskie Centrum Akredytacji.

Mimo okresowych susz i utrudnionej wegetacji w gospodarstwie pana Michała, udaje się co roku zebrać duże ilości lucerny o najwyższych parametrach (suchej masy i białka) dla ponad 100 szt.bydła mlecznego.

Team-Rol®

Dominik Łożyński

Tomasz Wyszkowski

Obecna sytuacja w rolnictwie daje producentom wyjątkowo dużo powodów do narzekania. Wystarczy popatrzeć na ceny płodów rolnych takich jak zboża, mleko... albo niesprzyjające warunki atmosferyczne (susza, wymarznienia) czy coraz większe straty w uprawach spowodowane przez powiększającą się populację dzików. Co gorsza, na alarm bije Krajowa Stacja Chemiczno-Rolnicza informując o stanie polskich gleb (nadmierne zakwaszenie i bardzo niski poziom próchnicy).

W trudnej sytuacji znajdują się zarówno rolnicy zajmujący się wyłącznie produkcją roślinną jak i ci, którzy produkują mleko (należy pamiętać, że produkcja mleka zaczyna się na polu).

Rolnicy zastanawiają się nad skutecznymi metodami eliminacji czynników ograniczających i redukujących ich plony.

To przy produkcji mleka, jest szczególnie ważne pozyskiwanie dużych ilości jak najlepszej jakości pasz gospodarskich. Mowa o paszach objętościowych: wysokobiałkowych takich jak sianokiszonki z lucerny lub mieszanek traw z roślinami motylkowymi (koniczyny) i energetycznych jak kiszonka z kukurydzy czy sianokiszonka z gatunków traw cukrowych. Jest to istotne, ponieważ pasze z zakupu (śruta rzepakowa, sojowa czy mieszanki treściwe energetyczne) są niestety drogie i stanowią poważny koszt produkcji mleka.

Żeby uzyskać duże ilości wartościowej sianokiszonki, czy kiszonki z kukurydzy, musimy spełnić szereg warunków związanych z uprawą roślin. Należy tu pamiętać, że punktem wyjścia i **fundamentem dla plonowania jest odpowiedni odczyn pH gleby**. Szczególnie ważny w uprawie lucerny (6,8-7,5 pH), mieszanek traw czy kukurydzy (6,5-7,0 pH). Odpowiednio wysoki odczyn pH gwarantuje uprawie pobieranie składników pokarmowych z gleby na wysokim poziomie, znacznie wyższe plonowanie a rolnikowi zapewnia dużo lepszy wynik ekonomiczny (tak istotny przy niskich cenach skupu mleka).

Coraz większą jest grupa rolników, która znalazła ciekawe rozwiązanie wyżej wymienionych problemów. Kluczem do wyjścia z pułapki produkcyjnej jest szybka, skuteczna i bezpieczna regulacja odczynu pH gleby. Najlepiej służy temu polski nawóz organiczno-mineralny **OrCal®**. Ma on kilka właściwości bardzo istotnych i korzystnych dla uprawy roślin. Dzięki zawartości wapnia w formie aktywnego hydratu ($\text{Ca}(\text{OH})_2$) **szybko i trwale podnosi odczyn pH gleby (nawet o 1-1,5 stopnia pH w ciągu 2-3 miesięcy)**. Jest to skuteczne rozwiązanie dla zakwaszonych, lekkich i średnich gleb, nabytych gruntów i dzierzaw, których pH często oscyluje ok. poziomemu 4,0-4,5 ale także dla gleb lekko kwaśnych (6,0-6,5) w celu precyzyjnej regulacji odczynu (poziom pH 7,0-7,2 jest wymagany przy produkcji ultra wydajnej)

OrCal® - nawóz organiczno-mineralny skutecznym narzędziem w walce o lepszy wynik ekonomiczny gospodarstwa

Kolejną pozytywną cechą nawozu **OrCal®** jest zawartość substancji organicznej. Dzięki niej nawóz użyźnia glebę, zwiększa udział cennej próchnicy a tym samym poprawia znacząco właściwości sorpcyjne gleby (azot, potas, mikroorganizmy czy woda). Ma to szczególne znaczenie w czasie okresowych suszy, które są częstym i dokuczliwym zjawiskiem). Poprzez zawartą w nawozie organicę, wprowadzamy do gleby azot (w tonie OrCal-u ok. 47 kg N), dostarczamy roślinom cennego fosforu w formie łatwo przyswajalnej (ok. 2,5%), a także potas (ok. 1,1%) i wiele innych cennych makro i mikroelementów tak bardzo potrzebnych dla prawidłowego rozwoju roślin i mikroflory glebowej.

OrCal® skutecznie odstrasza dziki! Za sprawą organiki i alkalicznego odczynu, nawóz OrCal® chroni nawożone pola i uprawy przed szkodami łowieckimi, wyrządzanymi coraz częściej przez dziki. To przypadkowe odkrycie rolników z Mazowsza pozwoliło uchronić przed dzikami już tysiące hektarów kukurydzy, łąk, rzepaku i zbóż w całej Polsce. OrCal® wysiany przedsięwzięcie lub pogłównie, wyraźnie zmniejsza dziki do buchtowania na polu przez okres od 4 do 10 tygodni, po czym działanie to słabnie.

Nawóz OrCal® odnosi coraz większe sukcesy rynkowe, zarówno w Polsce jak i na świecie. Zapewne dlatego, że jest rozwiązaniem kilku najistotniejszych problemów jednocześnie, a efekty jego działania są szybko zauważane przez rolników. Regulacja odczynu pH gleby, wyraźna poprawa jej struktury i do tego dodatkowo ochrona przed dzikami (w kluczowych momentach), przekłada się na ponadprzeciętne plonowanie upraw, bardzo wysokie parametry plonu (poziom suchej masy, białka, energii) a w konsekwencji tego... rolnik skutecznie poprawia opłacalność swojej produkcji (nie mając większego wpływu na ceny skupu mleka, zbóż czy żywca).

Pan Michał wraz z teściem Marianem w czasie I pokosu lucerny uprawianej na nawozie OrCal®

Generalny Dystrybutor nawozu OrCal®:
Team-Rol® Sp. z o.o.
www.team-rol.pl tel. 880 880 064
INFORMACJE, zamówienia 790 809 670
Kontakt z Prosperita Joanna Raś 665 094 592

Top Gen Sp. z o.o.

ul. Bolesława Chrobrego 23
48-100 Głubczyce

www.topgen.pl
biuro@topgen.pl

tel: 77 485 30 56 w. 138
kom. 668 102 571
606 566 534

Top Gen inaczej

Wiadomym jest od dawna, iż firma Top Gen oferuje w sprzedaży nasienie buhajów oraz sprzęt do inseminacji bydła. Czy wiedzieli Państwo, że w ofercie Top Gen znajduje się również nasienie kozłów oraz sprzęt do inseminacji małych przeżuwaczy? Ta gałąź działalności Top Gen zyskuje na znaczeniu zwłaszcza teraz, gdy sytuacja na rynku mleka krowiego zmusza niektórych hodowców do przemyślenia decyzji o zmianie profilu hodowli. Warto podkreślić, iż w sektorze mleka koziego takie załamania pojawiają się bardzo rzadko, a ich skutki są o wiele łagodniejsze, gdyż podaż na krajowym rynku jest wciąż niewielka w stosunku do potrzeb. Przez bardzo długi okres czasu kozy w Polsce uważane były za zwierzęta „dla biedoty”, jednak dziś zdecydowanie zyskują na znaczeniu.

Na świecie istnieje ponad 400 ras kóz, a ich globalna populacja przekracza 830 mln sztuk. Główne typy użytkowe to:

- Mleczny
- Mięśny
- Wełnisty
- Puchowy
- Ogólnoużytkowy

Jest to gatunek świetnie adaptujący się do zróżnicowanych warunków środowiska, o czym najlepiej świadczy kierunek użytkowości w różnych rejonach świata, np. wykorzystanie kóz jako zwierzęta juczne w Azji.

Top Gen oferuje nasienie mrożone kozłów – przedstawicieli dwóch wybitnie mlecznych ras – alpejskiej i saaneńskiej.

Rasa saaneńska powstała w dolinie rzeki Saanen w Szwajcarii. Osobniki tej rasy umaszczone są zawsze białą, włos mają krótki, gładki i błyszczący. Kozy dorosłe ważą przeciętnie 50-90 kg, kozły 80-120 kg, przy wysokości w kłębie odpowiednio: kozy 75-85 cm i kozły 90-100 cm. Wyróżniają się suchą i zwartą budową. Wydajność mleka wynosi średnio 850 kg/rok, przy zawartości tłuszczu 3,0% i białka 2,9%. Przedstawicielki tej rasy to bardzo często rekordzistki wykazujące wydajności przekraczające 3000 kg mleka (rekord należy do kozy saaneńskiej z Nowej Zelandii – 3175 kg mleka w 365-dniowej laktacji). Jest to rasa bardzo rozpowszechniona w Europie, USA i Afryce. Miała również udział w tworzeniu i uszlachetnianiu innych ras, m.in. polskiej białej uszlachetnionej.

Rasa alpejska została wyhodowana w Alpach Szwajcarskich. Umaszczenie kóz tej rasy jest brązowo-brunatne z ciemną pręgą wzdłuż grzbietu oraz często podpalanymi kończynami. Są to duże zwierzęta (70-90 cm kozy i 90-100 cm kozły, masa ciała odpowiednio 50-80 kg i 80-100 kg) o lekkiej, suchej budowie. Wydajność sięga 800 kg mleka/rok, przy zawartości tłuszczu 3,5% i zawartości białka 3,1%. Rasa alpejska miała ogromny wpływ na tworzenie i uszlachetnianie innych ras w Europie, np. polskiej barwnej uszlachetnionej.

Kozy to zwierzęta poliestralne, o sezonowym charakterze rui (ciekawostka – nie dotyczy to kóz ras lokalnych utrzymywanych w strefie równikowej). Dojrzałość rozplodową kozy europejskich ras mlecznych osiągają średnio w wieku 7 – 8 miesięcy (gdy osiągną 75% masy ciała osobnika dorosłego). Ciąża trwa około 150 dni, zasuszenie powinno nastąpić około 6 – 8 tygodni przed spodziewanym porodem. Dla wspomnianych ras użytkowanych mlecznie średnia wielkość miotu to zazwyczaj dwa kozłeta.

Koza rasy saaneńskiej

Koza rasy alpejskiej

W rozrodzie stosowane jest krycie haremowe, krycie z ręki oraz sztuczna inseminacja (metoda klasyczną i laparoskopową). Bardziej zaawansowane techniki, np. pozyskiwanie i transfer zarodków na dzień dzisiejszy nie są jeszcze ogólnie wprowadzone ze względu na wysokie koszty całego procesu i mają zastosowanie tylko w przypadku wybitnych osobników.

Co ciekawe, kozy niepokryte można regularnie doić pod warunkiem zapewnienia im stałych dostaw dobrej jakości paszy – znane są przypadki ponad 680-dniowej laktacji przy zachowaniu średniej wydajności 5,8 kg mleka.

Kozy z reguły doi się dwa razy dziennie w równych odstępach czasu, zachowując model obowiązujący w przypadku krow: czyszczenie, masaż, przeddój, dój właściwy, dezynfekcja strzyków, masaż. W mniejszych stadach kozy doi się ręcznie, w większych stosuje się dojarki bańkowe i hale udojowe. Zaleca się stosowanie kremów i maści do pielęgnacji skóry strzyków i wymion, które zapobiegają macerowaniu i pękaniu naskórka (np. VetCream Aloe i VetGel Mint z oferty Top Gen).

Będąc przedstawicielem na Polskę francuskiej firmy Evolution, która reprezentuje bardzo rozbudowany program wyceny kóz i kozłów, Top Gen pośredniczy w zakupie kóz do chowu produkcyjnego, pochodzących z francuskich hodowli objętych oceną wartości użytkowej, a hodowcom obecnym i przyszłym oferuje doradztwo i opiekę weterynaryjną ze strony fachowców w tej branży. Jednym z takich fachowców jest lek. med. wet. Lukasz Hlubek – współpracujący z Top Gen, który prowadzi lecznice weterynaryjne oraz jest właścicielem stada kóz i owiec mlecznych w Czechach. Systematycznie organizuje również konferencje poświęcone hodowli kóz i owiec, które mają na celu edukować obecnych hodowców oraz ułatwić start w tej dziedzinie osobom zainteresowanym hodowlą tych zwierząt.

Top Gen, jako jedna z nielicznych firm na polskim rynku, uzyskała zgodę Ministra Rolnictwa na organizację szkoleń dla kandydatów na inseminatorów kóz i owiec.

Osoby, które chciałyby dowiedzieć się czegoś więcej na temat chowu i hodowli kóz, bądź są zainteresowane ofertą nasienia kozłów lub udziałem w konferencji/szkoleniu proszone są o kontakt pod numerem telefonu 668 102 571 lub pod adresem email: jkrzyzewska@topfarms.pl. Można również skontaktować się z doradcami hodowlanymi Top Gen – panem Pawłem Sztukowskim (666 831 995) i Łukaszem Brzóska (668 102 571).

Justyna Krzyżewska
Top Gen

Źródło: Evolution, „Hodowla, chów i użytkowanie kóz”
pod red. J. Wójtowskiego

Efektywne Mikroorganizmy™

w hodowli trzody chlewnej, bydła i drobiu

EM Probiotyki

EM Bokashi Probiotyki

EM Carbon Bokashi

Polecamy stosowanie
oryginalnych produktów
z logo EM Certified Product

K O R Z Y Ś C I

- stabilizacja mikroflory przewodu pokarmowego
- lepsze wykorzystanie składników pasz
- mniejszy udział leków w hodowli
- ograniczenie chorób i upadków zwierząt
- redukcja odoru, mniejsza uciążliwość hodowli dla otoczenia
- poprawa warunków sanitarnych
- ograniczenie populacji much

Greenland
TECHNOLOGIA EM

Greenland Technologia EM sp. z o.o., Trzcianki 6, 24-123 Janowiec
tel. 81 888 53 25, fax 81 888 53 26, e-mail: info@emgreen.pl, www.emgreen.pl

Greenland Technologia EM – wyłączny partner EM Research Organization Inc. Japon w Polsce i Europie Wschodniej

BEZPŁATNY ODBIÓR PADŁYCH ZWIERZĄT GOSPODARSKICH

JEŹDZIMY OD PONIEDZIAŁKU DO SOBOTY

UMOWA Z ARiMR

TELEFONY ZGŁOSZENIOWE:

87 620 38 58

783 888 809

ENERGOUTIL SP. Z O.O.
19-300 EEK
NOWA WIEŚ EECKA
UL. EECKA 1A